

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu

SPRAWDZIAN

**dla uczniów szóstej klasy szkoły podstawowej
w województwach dolnośląskim i opolskim
w roku 2012**

Raport okręgowy

Opracowanie:
Janina Różanowska
Elżbieta Rzepecka
Obliczenia statystyczne:
Henryk Puchała

SPIS TREŚCI

I. Organizacja i przebieg sprawdzianu w 2012 roku.....	3
II. Uczestnicy sprawdzianu	3
III. Opis standardowego zestawu zadań.....	5
IV. Wyniki sprawdzianu standardowego.....	5
1. Wyniki ogólne uczniów.....	5
2. Średnie wyniki szkół	9
3. Wyniki uczniów w obszarach umiejętności.....	10
4. Łatwości zadań sprawdzianu	14
V. Wykonanie przez uczniów zadań sprawdzianu.....	17
1. Wykonanie zadań w obszarach umiejętności a przedziały wyników uczniów.....	17
2. Omówienie wykonania wybranych zadań sprawdzianu	21

I. Organizacja i przebieg sprawdzianu w 2012 roku

Do przeprowadzenia sprawdzianu w roku szkolnym 2011/2012 powołano na terenie OKE we Wrocławiu 1 114 szkolnych zespołów egzaminacyjnych. Przewodniczący tych zespołów byli odpowiedzialni za przygotowanie, organizację i przeprowadzenie sprawdzianu w swoich szkołach.

3 kwietnia 2012 roku w 1 114 szkołach podstawowych w okręgu do sprawdzianu przystąpiło 33 184 szóstoklasistów. Uczniowie pisali go w 2 767 salach egzaminacyjnych. W 291 salach (tylko 10,5% wszystkich sal egzaminacyjnych w okręgu) przeprowadzenie sprawdzianu było monitorowane przez zewnętrznych obserwatorów – pracowników kuratoriów oświaty, organów samorządowych, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli z innych szkół.

Z dokumentacji egzaminacyjnej przekazanej przez szkoły do OKE oraz z arkuszy obserwacji zewnętrznych obserwatorów wynika, że szkoły w okręgu były dobrze przygotowane do przeprowadzenia sprawdzianu i zapewniły uczniom właściwe warunki pracy. Uchybienia zdarzały się sporadycznie.

Do sprawdzenia ponad 33 tysięcy prac uczniowskich powołano 22 zespoły egzaminatorów, w których pracowało 534 egzaminatorów sprawdzianu wpisanych do ewidencji OKE. Zespoły egzaminatorów pracowały w dniach 13-15 kwietnia 2012 r. w 13 ośrodkach oceniania usytuowanych w szkołach na terenie obu województw. Średnio każdy egzaminator sprawdził około 65 prac uczniowskich.

Wyniki sprawdzianu zostały przekazane szkołom 28 maja 2012 roku za pośrednictwem serwisu informacyjnego dla dyrektorów szkół. W tym samym dniu zostały też opublikowane na stronie internetowej OKE wstępne informacje o wynikach *sprawdzianu 2012*.

5 czerwca 2012 roku, w tzw. terminie dodatkowym, został przeprowadzony sprawdzian dla 101 uczniów w okręgu, którzy z przyczyn zdrowotnych bądź losowych nie mogli przystąpić do niego w kwietniu.

W połowie czerwca wysłano do szkół wydrukowane w OKE indywidualne zaświadczenia z wynikami sprawdzianu, które wręczono uczniom wraz ze świadectwem ukończenia szkoły podstawowej.

II. Uczestnicy sprawdzianu

Do sprawdzianu przeprowadzonego w dniu 3 kwietnia 2012 r. przystąpiło na terenie Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu 33 184 uczniów klas szóstych z 1 114 szkół podstawowych w województwie dolnośląskim i opolskim (tabela 1.).

Ze względu na stan zdrowia z obowiązku przystąpienia do sprawdzianu zostało zwolnionych 64 uczniów w okręgu.

Większość szóstoklasistów rozwiązywała zestaw standardowy (S-1-122)* przeznaczony dla uczniów bez dysfunkcji oraz uczniów z dysleksją rozwojową. Uczniowie z orzeczonymi dysfunkcjami wzroku lub słuchu oraz uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim pisali sprawdzian w formie dostosowanej do ich potrzeb i możliwości. Liczby uczniów rozwiązujących 3 kwietnia 2012 r. poszczególne rodzaje zestawów przedstawiono w tabeli 2.

* Dostępny na stronach: www.cke.edu.pl, www.oke.wroc.pl.

Tabela 1. Liczby uczniów i szkół na sprawdzianie 3 kwietnia 2012 r.

Warstwa	Uczniowie		Szkoly	
	liczba	procent	liczba	procent
okręg	33 184*	100,0	1 114	100,0
woj. dolnośląskie	24 339	73,3	753	67,6
woj. opolskie	8 845	26,7	361	32,4
miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	7 519	22,7	164	14,7
miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	7 383	22,2	149	13,4
miasto do 20 tys. mieszkańców	7 009	21,1	165	14,8
wieś	11 273	34,0	636	57,1
szkoly publiczne	32 451	97,8	1 044	93,7
szkoly niepubliczne	733	2,2	70	6,3

*w tym 54 laureatów konkursów, którzy mają zaświadczenia z najwyższymi wynikami.

Tabela 2. Liczby uczniów a rodzaje zestawów egzaminacyjnych na sprawdzianie 2012

Symbol zestawu	Przeznaczenie zestawu	Woj. dolnośląskie		Woj. opolskie		Ogółem w okręgu	
		liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent
S-1-122	Zestaw dla uczniów bez dysfunkcji i uczniów z dysleksją rozwojową	23 901	98,2	8 637	97,6	32 538	98,1
S-4-122	Zestaw dla uczniów słabowidzących (16 pkt.)	52	0,2	26	0,3	78	0,3
S-5-122	Zestaw dla uczniów słabowidzących (24 pkt.)	2		2		4	
S-6-122	Zestaw dla uczniów niewidomych (brajl)	3		2		5	
S-7-122	Zestaw dla uczniów słabosłyszących i niesłyszących	57	0,2	16	0,2	73	0,2
S-8-122	Zestaw dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	324	1,3	162	1,8	486	1,5
Ogółem uczniów		24 339	100,0	8 845	100,0	33 184	100,0

Uczniowie rozwiązujący na sprawdzianie kwietniowym zestaw standardowy stanowili 98% całej populacji szóstoklasistów z obu województw. Odsetek uczniów z dysleksją jest nieco wyższy od ubiegłorocznego i wynosi 9,3% (tabela 3.).

Tabela 3. Uczniowie z dysleksją i bez dysleksji na sprawdzianie 2012

Uczniowie	bez dysleksji		z dysleksją		Ogółem	
	liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent
woj. dolnośląskie	21 553	90,2	2 348	9,8	23 901	100,0
woj. opolskie	7 948	92,0	689	8,0	8 637	100,0
okręg	29 501	90,7	3 037	9,3	32 538	100,0

III. Opis standardowego zestawu zadań

Zestaw standardowy S-1-122, przeznaczony dla uczniów bez dysfunkcji i dla uczniów z dysleksją, składał się z 20 zadań zamkniętych oraz z 6 zadań otwartych. Za poprawne wykonanie wszystkich zadań uczeń mógł otrzymać 40 punktów.

Zadania testu sprawdzały umiejętności z pięciu obszarów umiejętności opisanych w standardach wymagań egzaminacyjnych. Udział punktów możliwych do uzyskania za każdy z tych obszarów przedstawia tabela 4.

Tabela 4. Plan standardowego zestawu zadań na sprawdzianie 3 kwietnia 2012 r.

Obszar umiejętności	Liczba punktów	Waga	Numery zadań
1. Czytanie	10	25%	1, 2, 3, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14
2. Pisanie	10	25%	25-II, 25-III, 26
3. Rozumowanie	8	20%	4, 16, 17, 19, 20, 22, 24
4. Korzystanie z informacji	4	10%	8, 9, 10, 25-I
5. Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	8	20%	15, 18, 21, 23
Razem	40	100%	

IV. Wyniki sprawdzianu standardowego

1. Wyniki ogólne uczniów

Średni wynik w okręgu wynosi 22,4 punktu na 40 możliwych do uzyskania (56,0% punktów). Tylko jeden uczeń w okręgu ma wynik zerowy. Wynik maksymalny (40 punktów) ma 83 uczniów (w tym 54 laureatów konkursów). Najczęściej uczniowie osiągnęli wynik 21 punktów (1 483 uczniów). Rozkład ogólnych wyników uczniów w okręgu został przedstawiony na diagramie 1.

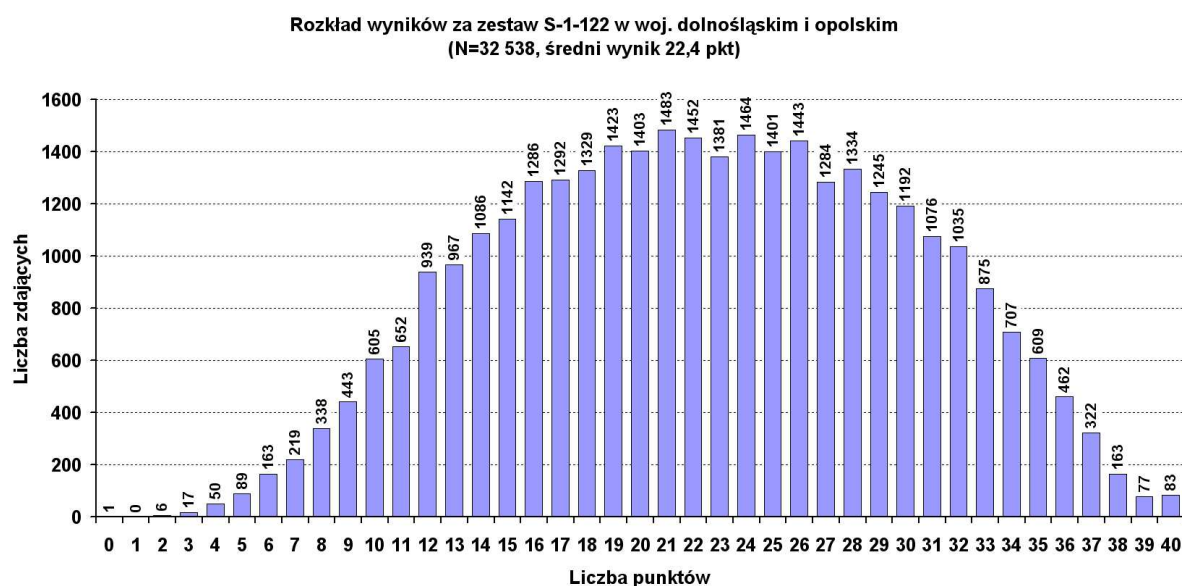

Diagram 1. Rozkład ogólnych wyników sprawdzianu – okręg

Podobnie jak w latach poprzednich uczniowie z dysleksją uzyskali wyniki nieco wyższe niż uczniowie bez dysleksji (diagram 2.). Wyniki dziewcząt są nieco wyższe od wyników chłopców (diagram 3.).

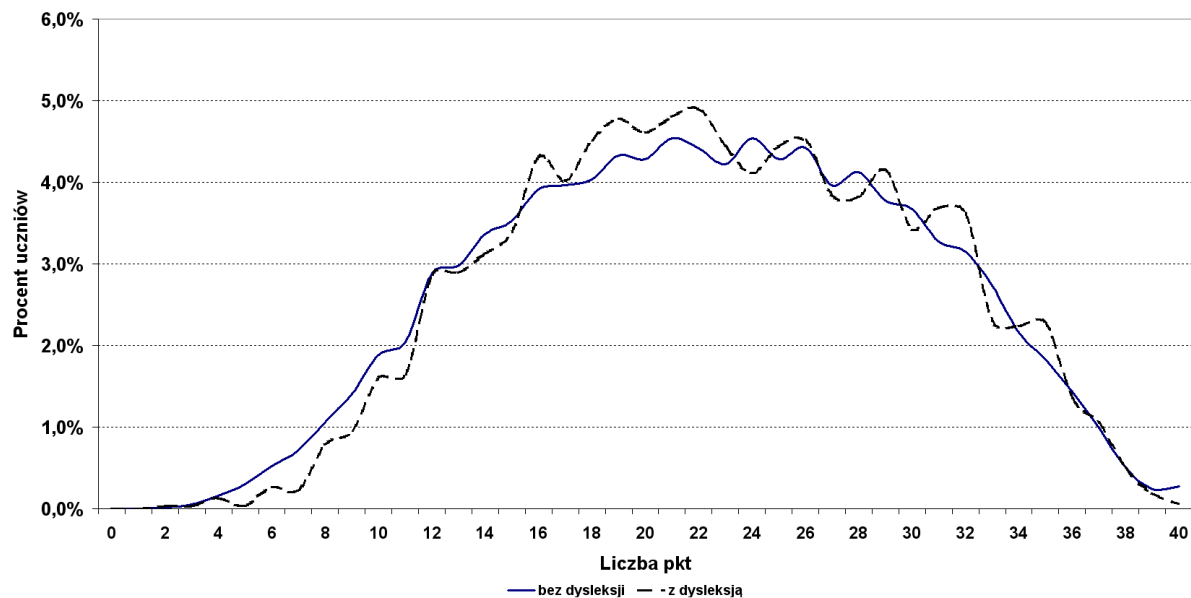

Diagram 2. Rozkład wyników uczniów z dysleksją i bez dysleksji – okręg

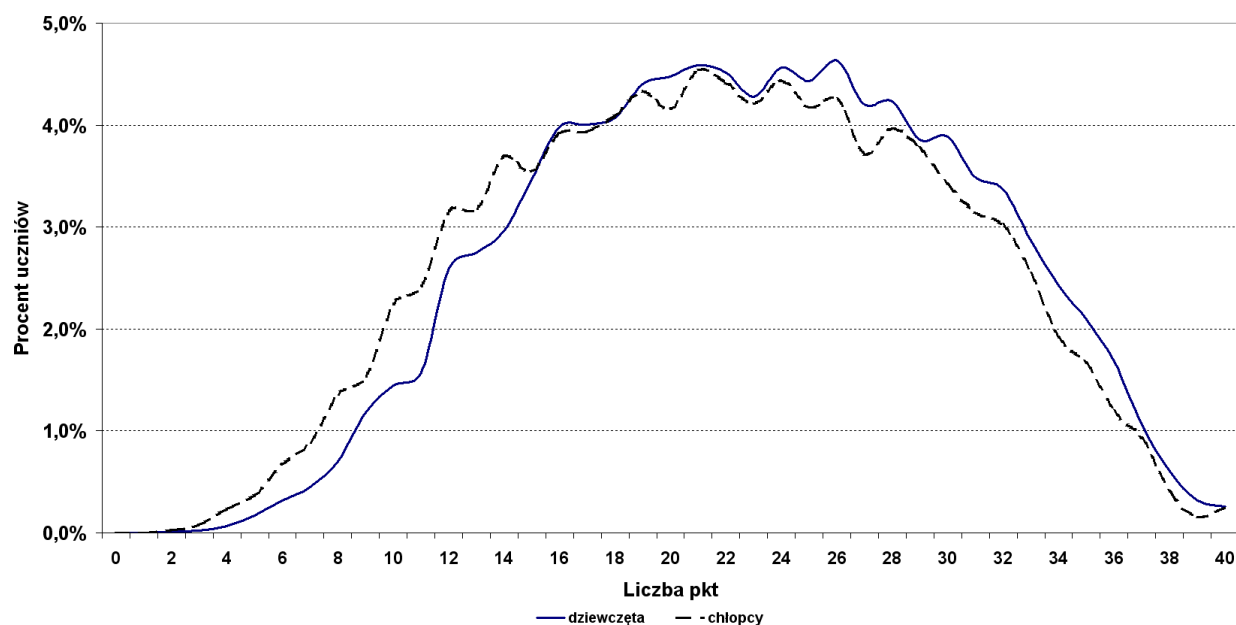

Diagram 3. Rozkład wyników dziewcząt i chłopców – okręg

Z danych w tabeli 5. wynika, że średnie wyniki uczniów w obu województwach, dolnośląskim i opolskim, są niemal identyczne. Jak co roku najwyższe wyniki uzyskali uczniowie z dużych

miast. Różnica między ich średnim wynikiem a średnim wynikiem uczniów ze szkół wiejskich wynosi 3,3 punktu – w stosunku do roku ubiegłego wzrosła o 0,5 punktu. Rozkład wyników w zależności od lokalizacji szkoły został przedstawiony na diagramie 4.

Tabela 5. Ogólne wyniki uczniów ze sprawdzianu 2012 w warstwach

Warstwa	Liczba uczniów	Średni wynik	
		w punktach	w procentach
Okręg	32 538	22,4	56,0
woj. dolnośląskie	23 901	22,5	56,2
woj. opolskie	8 637	22,2	55,6
miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	7 374	24,6	61,6
miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	7 210	22,5	56,3
miasto do 20 tys. mieszkańców	6 858	21,7	54,3
wieś	11 096	21,3	53,2
szkoły publiczne	31 829	22,3	55,9
szkoły niepubliczne	709	25,1	62,8

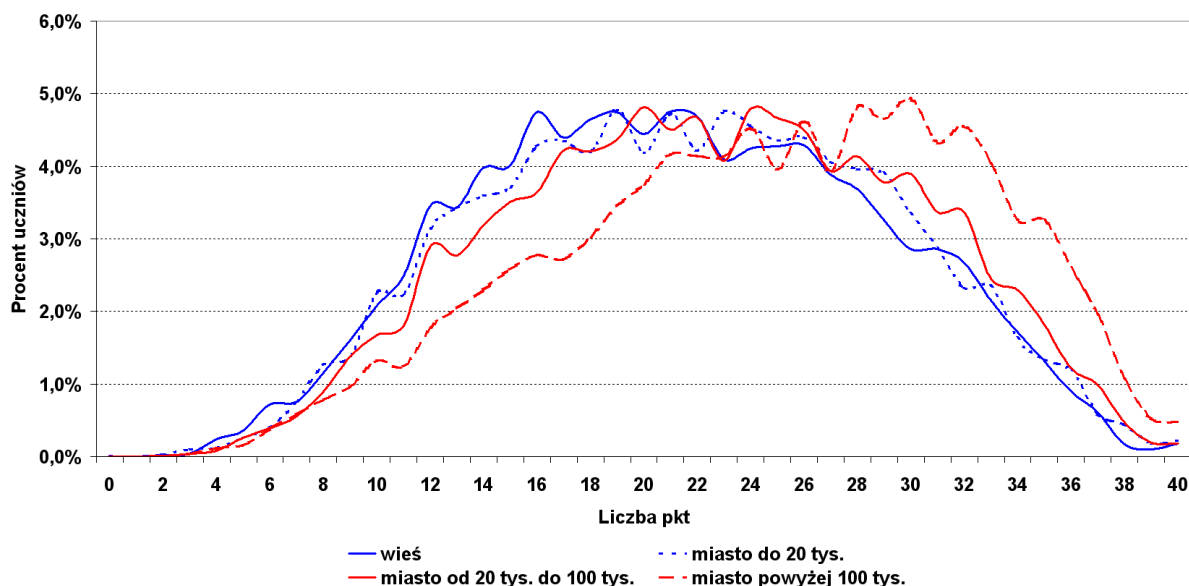

Diagram 4. Rozkład wyników uczniów w zależności od wielkości miejscowości – okręg

Centralna Komisja Egzaminacyjna, dysponując wynikami wszystkich uczniów w kraju, ustaliła przedziały wyników dla dziewięciostopniowej skali staninowej. Rozkład wyników w przedziałach tej skali został przedstawiony w tabeli 6. i na diagramie 5.

Ustalenie, jaki procent wyników uczniów z naszego okręgu mieści się w poszczególnych przedziałach tej skali, pozwala porównać rozkłady – okręgowy i wojewódzkie z krajowym oraz określić pozycję wyniku każdego ucznia.

Tabela 6. Procentowy rozkład wyników uczniów w przedziałach skali staninowej w 2012 r.

Numer stanina	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
Nazwa stanina/wyniku	najniższy	bardzo niski	niski	niżej średni	średni	wyżej średni	wysoki	bardzo wysoki	najwyższy	
Przedział punktowy	0-9	10-12	13-16	17-20	21-25	26-29	30-32	33-35	36-40	
Procent uczniów	kraj	3,9	6,2	13,1	16,4	22,1	16,8	10,5	7,1	3,9
	okręg	4,1	6,7	13,8	16,7	22,1	16,3	10,2	6,7	3,4
	woj. dolnośląskie	4,3	6,7	13,6	16,4	21,9	16,2	10,3	6,9	3,6
	woj. opolskie	3,4	7,0	14,3	17,7	22,4	16,5	9,7	6,3	2,8

W województwie opolskim po raz kolejny zwraca uwagę mniejszy niż w kraju odsetek uczniów z najniższymi oraz najwyższymi wynikami.

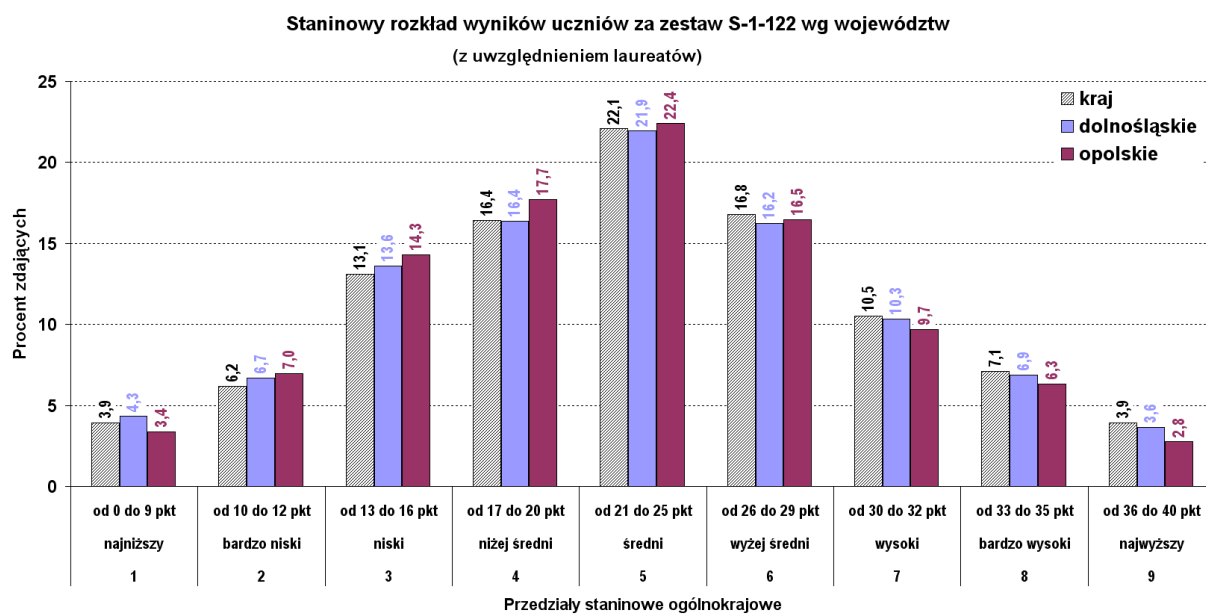

Diagram 5. Rozkład wyników uczniów w przedziałach skali staninowej w 2012 r.

W tabeli 7. zestawiono punktowe przedziały skali staninowej z lat 2002-2012 dla wyników uczniów przydatne do porównań wyników sprawdzianu w poszczególnych latach.

Tabela 7. Przedziały skali staninowej wyników uczniów w latach 2002-2012

Rok	Numer i nazwa stanina/wyniku								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
	najniższy	bardzo niski	niski	niżej średni	średni	wyżej średni	wysoki	bardzo wysoki	najwyższy
2002	0-15	16-20	21-24	25-28	29-32	33-35	36-37	38	39-40
2003	0-15	16-19	20-23	24-27	28-31	32-34	35-36	37-38	39-40
2004	0-10	11-15	16-19	20-23	24-27	28-31	32-34	35-37	38-40
2005	0-13	14-18	19-23	24-28	29-32	33-35	36-37	38	39-40
2006	0-9	10-13	14-18	19-23	24-29	30-33	34-36	37-38	39-40
2007	0-11	12-15	16-20	21-25	26-30	31-33	34-35	36-37	38-40
2008	0-11	12-15	16-20	21-24	25-28	29-31	32-34	35-36	37-40
2009	0-9	10-12	13-16	17-20	21-24	25-28	29-32	33-35	36-40
2010	0-9	10-13	14-17	18-22	23-27	28-31	32-34	35-37	38-40
2011	0-10	11-14	15-18	19-22	23-27	28-31	32-34	35-37	38-40
2012	0-9	10-12	13-16	17-20	21-25	26-29	30-32	33-35	36-40

2. Średnie wyniki szkół

W Centralnej Komisji Egzaminacyjnej ustalono również skalę staninową dla średnich wyników szkół. W tabeli 8. i na diagramie 6. pokazano, jaki procent szkół z naszego okręgu mieści się w poszczególnych przedziałach tej skali.

Tabela 8. Procentowy rozkład średnich wyników szkół w przedziałach skali staninowej w 2012 r.

Numer stanina		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Nazwa stanina/wyniku		najniższy	bardzo niski	niski	niżej średni	średni	wyżej średni	wysoki	bardzo wysoki	najwyższy
Przedział punktowy		5,3-17,1	17,2-18,8	18,9-20,1	20,2-21,4	21,5-22,8	22,9-24,2	24,3-25,9	26,0-28,0	28,1-36,2
Procent szkół	kraj	3,9	7,3	11,7	16,5	20,4	16,6	12,7	6,9	4,0
	okręg	6,2	8,9	12,8	17,3	19,5	13,4	12,0	6,6	3,2
	woj. dolnośląskie	7,7	8,3	12,7	17,2	19,6	12,3	11,5	6,3	4,3
	woj. opolskie	3,1	10,3	12,9	17,4	19,4	15,7	13,1	7,1	0,9

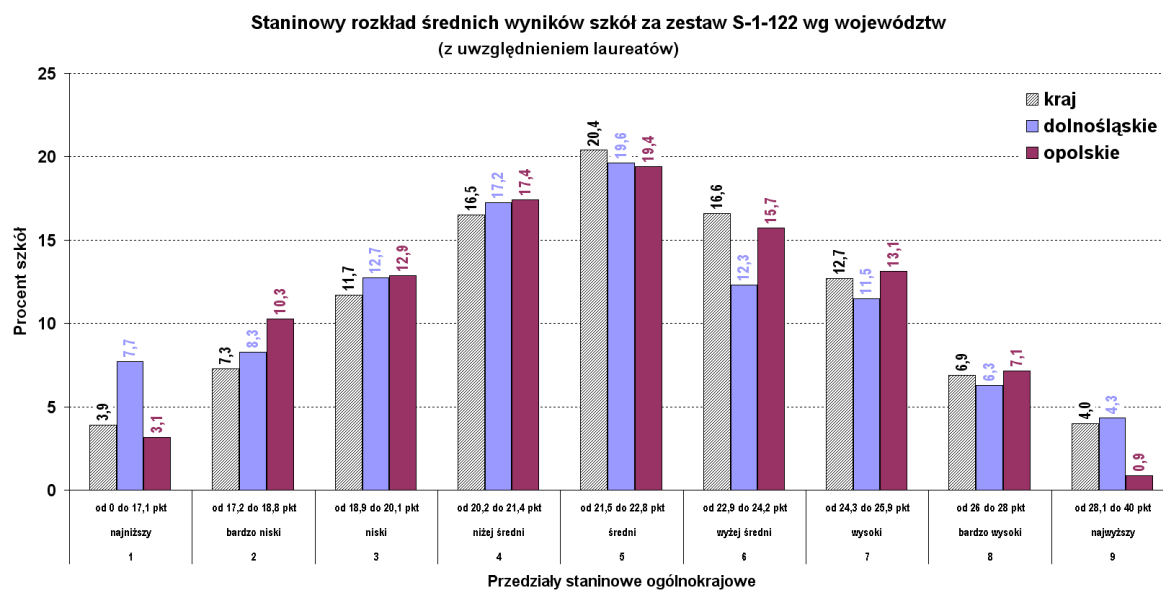

Diagram 6. Rozkład średnich wyników szkół w przedziałach skali staninowej w 2012 r.

W tabeli 9. zestawiono punktowe przedziały skali staninowej z lat 2002-2012 przydatne do porównań średnich wyników szkół w poszczególnych latach.

Tabela 9. Przedziały skali staninowej średnich wyników szkół w latach 2002-2012

Rok	Numer i nazwa stanina/wyniku								
	1. najniższy	2. bardzo niski	3. niski	4. niżej średni	5. średni	6. wyżej średni	7. wysoki	8. bardzo wysoki	9. najwyższy
2002	7,5-24,2	24,3-26,0	26,1-27,4	27,5-28,7	28,8-30,0	30,1-31,3	31,4-32,8	32,9-34,6	34,7-39,5
2003	7,7-23,1	23,2-24,9	25,0-26,3	26,4-27,6	27,7-28,9	29,0-30,1	30,2-31,3	31,4-32,8	32,9-39,0
2004	2,0-19,6	19,7-21,4	21,5-22,9	23,0-24,3	24,4-25,7	25,8-27,2	27,3-28,9	29,0-31,2	31,3-39,5
2005	11,0-23,7	23,8-25,6	25,7-27,0	27,1-28,4	28,5-29,7	29,8-31,0	31,1-32,3	32,4-33,8	33,9-39,2
2006	4,0-19,1	19,2-20,9	21,0-22,6	22,7-24,1	24,2-25,7	25,8-27,3	27,4-29,0	29,1-31,3	31,4-39,0
2007	7,2-20,8	20,9-22,6	22,7-24,1	24,2-25,4	25,5-26,8	26,9-28,2	28,3-29,7	29,8-31,7	31,8-39,5
2008	5,2-20,0	20,1-21,9	22,0-23,3	23,4-24,7	24,8-26,1	26,2-27,5	27,6-29,0	29,1-30,9	31,0-38,0
2009	7,9-17,0	17,1-18,7	18,8-20,0	20,1-21,3	21,4-22,7	22,8-24,1	24,2-25,6	25,7-27,7	27,8-35,7
2010	7,6-18,5	18,6-20,3	20,4-21,8	21,9-23,2	23,3-24,8	24,9-26,2	26,3-27,8	27,9-29,9	30,0-37,7
2011	8,8-19,7	19,8-21,4	21,5-22,8	22,9-24,2	24,3-25,6	25,7-26,9	27,0-28,4	28,5-30,2	30,3-37,0
2012	5,3-17,1	17,2-18,8	18,9-20,1	20,2-21,4	21,5-22,8	22,9-24,2	24,3-25,9	26,0-28,0	28,1-36,2

3. Wyniki uczniów w obszarach umiejętności

W tabeli 10. przedstawiono wyniki uczniów w pięciu badanych na sprawdzianie obszarach umiejętności, opisanych w standardach wymagań egzaminacyjnych: *czytanie*, *pisanie*, *rozumowanie*, *korzystanie z informacji* i *wykorzystywanie wiedzy w praktyce*.

Uczniowie osiągnęli najwyższe wyniki za *korzystanie z informacji*, a najniższe (podobnie jak w roku ubiegłym) – za *wykorzystywanie wiedzy w praktyce*.

Tabela 10. Wyniki uczniów w obszarach umiejętności

Obszar umiejętności	Maks. liczba punktów	Średni wynik w punktach			Średni wynik w procentach		
		okręg	woj. dolnośląskie	woj. opolskie	okręg	woj. dolnośląskie	woj. opolskie
1. Czytanie	10	6,2	6,3	6,1	62,2	62,7	60,9
2. Pisanie	10	5,7	5,7	5,7	56,9	56,8	56,9
3. Rozumowanie	8	4,1	4,1	4,1	51,0	50,9	51,4
4. Korzystanie z informacji	4	2,8	2,8	2,7	69,3	69,6	68,5
5. Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	8	3,6	3,7	3,6	45,6	45,7	45,3
Razem	40	22,4	22,5	22,2	56,0	56,2	55,6

Na diagramach od 7. do 11. przedstawiono rozkłady punktów uzyskanych przez uczniów w poszczególnych obszarach umiejętności.

Czytanie

Średni wynik za *czytanie* wyniósł 6,2 punktu na 10 możliwych do uzyskania (62,2% punktów). Wynik maksymalny uzyskało w okręgu 1 079 uczniów (około 3,3% uczniów), a wynik zerowy – 68 uczniów. Najczęściej uzyskiwanym wynikiem było 7 punktów. Rozkład wszystkich punktów uzyskanych przez uczniów w tym obszarze pokazuje diagram 7.

Rozkład wyników za zestaw S-1-122 w woj. dolnośląskim i opolskim (umiejętność: czytanie)

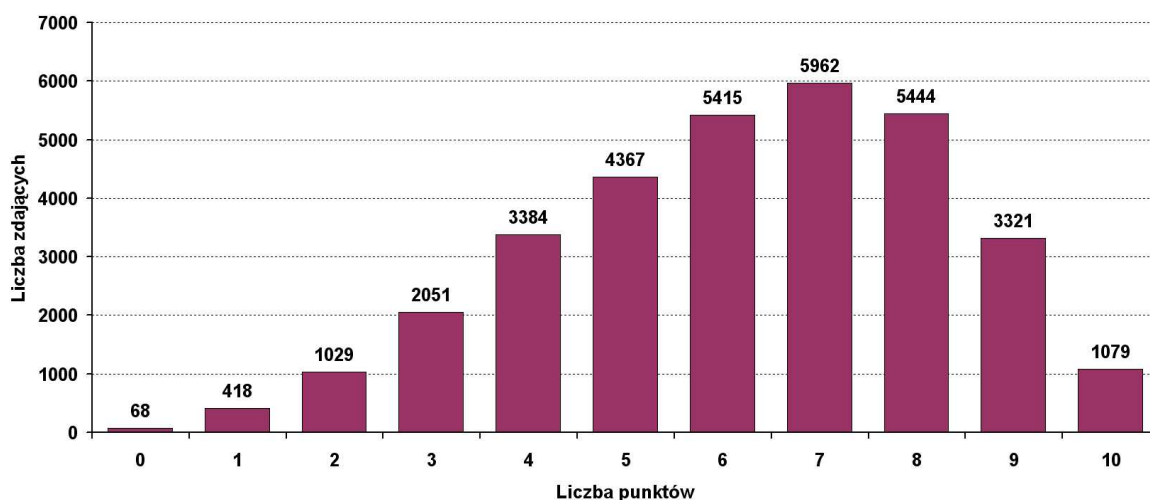
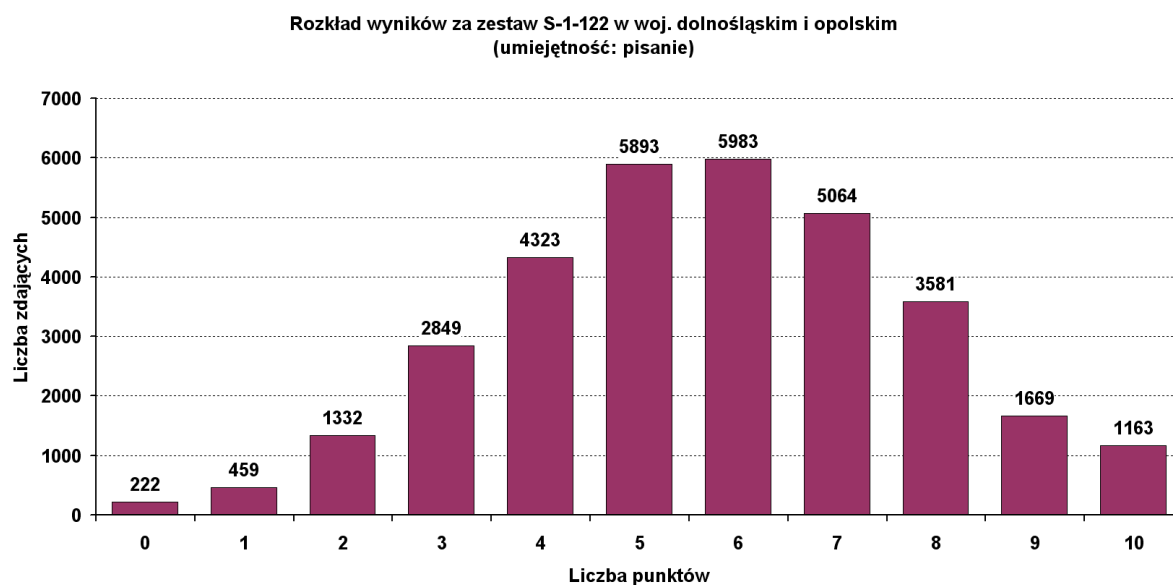

Diagram 7. Rozkład punktów w czytaniu

Pisanie

Średni wynik za *pisanie* wyniósł 5,7 punktu na 10 możliwych do uzyskania (56,9% punktów). Wynik maksymalny uzyskało w okręgu 1 163 uczniów (nieco ponad 3,5% uczniów), a wynik zerowy – 222 uczniów. Najczęściej uzyskiwanym wynikiem było 6 punktów. Rozkład wszystkich punktów uzyskanych przez uczniów w tym obszarze pokazuje diagram 8.

Diagram 8. Rozkład punktów w *pisanii***Rozumowanie**

Średni wynik za *rozumowanie* wyniósł 4,1 punktu na 8 punktów możliwych do uzyskania (51,0% punktów). Wynik maksymalny uzyskało w okręgu 1 554 uczniów (około 4,8% uczniów), a wynik zerowy – 621 uczniów. Najczęściej uzyskiwanym wynikiem były 4 punkty. Rozkład wszystkich punktów uzyskanych przez uczniów w tym obszarze pokazuje diagram 9.

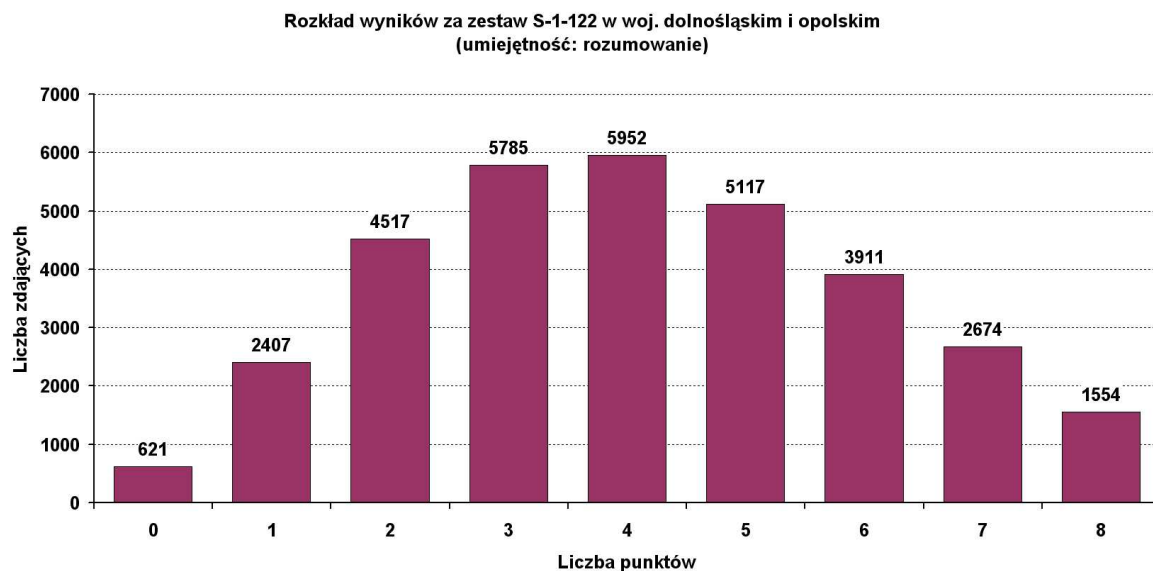

Diagram 9. Rozkład punktów w rozumowaniu

Korzystanie z informacji

Średni wynik za *korzystanie z informacji* wyniósł 2,8 punktu na 4 możliwe do uzyskania (69,3% punktów). Wynik maksymalny uzyskało w okręgu 10 398 uczniów (prawie 32% uczniów), a zero – 866 uczniów. Najczęściej uzyskiwanym wynikiem był wynik maksymalny. Rozkład wszystkich punktów uzyskanych przez uczniów w tym obszarze pokazuje diagram 10.

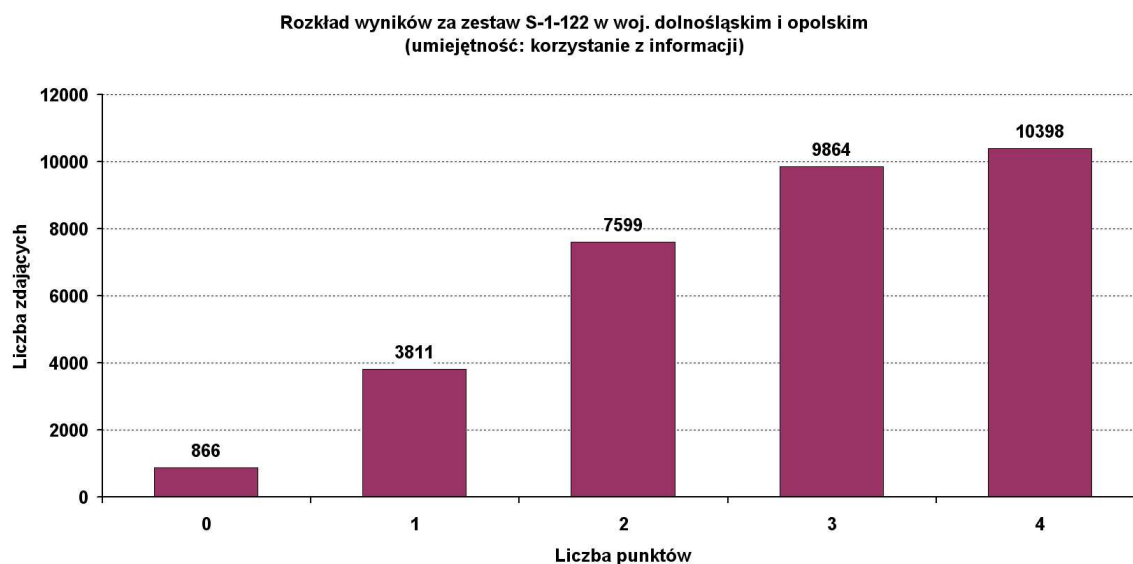

Diagram 10. Rozkład punktów w korzystaniu z informacji

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce

Średni wynik za *wykorzystywanie wiedzy w praktyce* wyniósł 3,6 punktu na 8 punktów możliwych do uzyskania (45,6% punktów). Wynik maksymalny uzyskało w okręgu 3 131 uczniów (prawie 10% uczniów), a wynik zero – 5 273 uczniów (około 16% uczniów). Najczęściej uzyskiwanym wynikiem był wynik zerowy. Rozkład wszystkich punktów uzyskanych przez uczniów w tym obszarze pokazuje diagram 11.

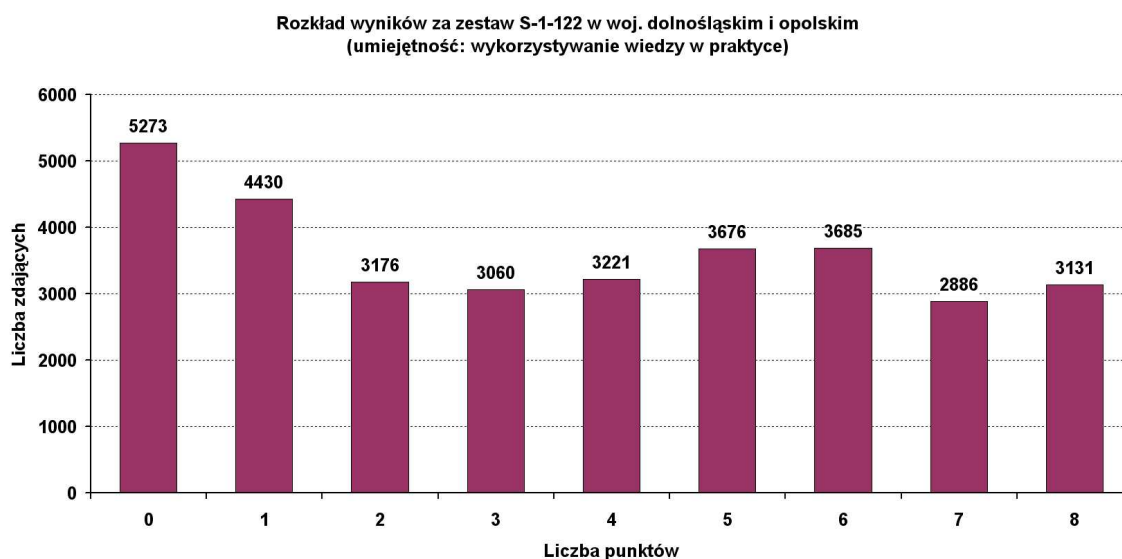

Diagram 11. Rozkład punktów w wykorzystywaniu wiedzy w praktyce

4. Łatwości zadań sprawdzianu

Łatwość poszczególnych zadań w teście była zróżnicowana. Jak co roku najwięcej było zadań umiarkowanie trudnych (tabela 11.).

Tabela 11. Zadania zestawu standardowego w przedziałach wskaźników łatwości

Wskaźnik łatwości	0,00 – 0,19	0,20 – 0,49	0,50 – 0,69	0,70 – 0,89	0,90 – 1,00
Interpretacja wskaźnika	bardzo trudne	trudne	umiarkowanie trudne	łatwe	bardzo łatwe
Liczba zadań	–	9	10	7	–
Numery zadań	–	3, 6, 14, 15, 17, 19, 23, 24, 26	5, 8, 9, 11, 13, 16, 18, 20, 21, 22	1, 2, 4, 7, 10, 12, 25	–

Łatwości poszczególnych zadań sprawdzianu standardowego (procent uzyskanych punktów) wraz z opisem wszystkich sprawdzanych czynności uczniów przedstawia tabela 12. W zadaniach otwartych, w których punktowano różne czynności, podano także łatwość każdej z nich.

Tabela 12. Łatwości zadań/czynności zestawu S-1-122

Nr zadania	Obszar standardów	Sprawdzana czynność ucznia (z numerem standardu) Uczeń:	Maks. liczba punktów	Wskaźnik łatwości
1	Czytanie	wyszukuje informację w tekście (1.1)	1	0,75
2	Czytanie	porównuje informacje z różnych tekstów kultury (1.1)	1	0,84
3	Czytanie	wnioskuje na podstawie przesłanek w tekście (1.1)	1	0,45
4	Rozumowanie	porządkuje chronologicznie zdarzenia (3.1)	1	0,81
5	Czytanie	odczytuje z kontekstu znaczenie użytego w tekście sformułowania (1.1)	1	0,69
6	Czytanie	na podstawie użytych środków stylistycznych odczytuje intencję autora (1.2)	1	0,25
7	Czytanie	wyszukuje informację w tekście (1.1)	1	0,84
8	Korzystanie z informacji	na podstawie informacji z oferty handlowej ustala minimalną liczbę uczestników wycieczki (4.1)	1	0,54
9	Korzystanie z informacji	na podstawie informacji z oferty handlowej ustala warunki uzyskania najniższej ceny (4.1)	1	0,63
10	Korzystanie z informacji	na podstawie informacji z oferty handlowej ustala cenę usługi (4.1)	1	0,81
11	Czytanie	rozpoznaje funkcję stylistyczną porównania (1.2)	1	0,65
12	Czytanie	rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu (1.2)	1	0,85
13	Czytanie	określa funkcję stylistyczną wyrazów dźwiękonaśladowczych (1.2)	1	0,59
14	Czytanie	odczytuje z kontekstu znaczenie wyrazu użytego w tekście (1.1)	1	0,30
15	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	oblicza czas trwania filmu (5.3)	1	0,40
16	Rozumowanie	wyznacza liczbę spełniającą warunki zadania (3.6)	1	0,50
17	Rozumowanie	nazywa państwa leżące nad Bałtykiem (3.6)	1	0,45

18	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	wyznacza sumę długości odcinków (5.3)	1	0,57	
19	Rozumowanie	podaje średnicę koła spełniającego warunek określony w zadaniu (3.6)	1	0,45	
20	Rozumowanie	wskazuje ilustrację graficzną sytuacji opisanej w zadaniu (3.5)	1	0,51	
21	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	I. wyznacza ceny towarów (5.3)	4	0,51	
22	Rozumowanie	I. wskazuje osiemnastą część kwadratu (3.6)	1	0,65	
23	Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	I. dzieli przedział czasu na równe części (5.3)	2	0,31	
24	Rozumowanie	I. ustala liczbę brył o wskazanej własności (3.6)	2	0,35	
25	Korzystanie z informacji	I. wykorzystuje informacje z piktogramów (4.1)	1	0,79	0,81
	Pisanie	II. pisze użyteczną instrukcję (przepis) sporządzenia napoju (2.1)	2	0,77	
		III. pisze w funkcjonalnym stylu z dbałością o dobór słownictwa (2.3)	1	0,89	
26	Pisanie	I. pisze opowiadanie na zadany temat (2.1)	3	0,60	0,46
		II. pisze w funkcjonalnym stylu z dbałością o dobór słownictwa (2.3)	1	0,17	
		III. pisze poprawnie pod względem językowym (2.3)	1	0,39	
		IV. pisze poprawnie pod względem ortograficznym (2.3)	1	0,51	
		V. pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym (2.3)	1	0,37	

Podobnie jak w latach poprzednich zadania zamknięte okazały się dla uczniów łatwiejsze niż zadania otwarte (za zamknięte uzyskali około 60% punktów, a za otwarte około 52% punktów).

Wybór odpowiedzi uczniów w zadaniach zamkniętych przedstawiono w tabelach 13a i 13b – osobno dla wersji A i wersji B testu.

Rozkład punktów za rozwiązywanie zadań otwartych pokazano w tabeli 14.

Tabela 13a. Procentowy rozkład odpowiedzi w zadaniach zamkniętych – wersja A

Numer zadania	Odpowiedź A	Odpowiedź B	Odpowiedź C	Odpowiedź D	Brak odpowiedzi
1	16,2	7,0	74,3	2,3	0,1
2	8,5	2,5	82,8	6,0	0,1
3	2,4	45,5	7,1	44,8	0,1
4	6,3	5,4	7,5	80,7	0,1
5	8,3	68,4	10,8	12,2	0,3
6	28,8	18,6	39,7	12,5	0,4
7	4,7	3,5	84,9	6,8	0,1
8	4,5	55,0	23,2	17,0	0,3
9	12,1	7,4	62,0	18,2	0,2
10	8,6	81,0	3,1	7,0	0,3
11	66,9	8,7	5,7	18,6	0,2
12	7,1	5,2	3,2	84,3	0,1
13	61,6	10,4	8,2	19,6	0,3
14	14,3	40,2	27,6	17,6	0,4
15	39,4	28,7	17,0	14,4	0,5

16	50,3	9,2	9,4	30,5	0,5
17	10,2	16,0	30,3	42,5	1,0
18	8,9	26,4	56,8	7,5	0,5
19	19,1	25,1	44,6	10,3	0,8
20	22,9	9,4	16,2	50,9	0,6

Uwaga: szarym kolorem wyróżniono odpowiedzi poprawne.

Tabela 13b. Procentowy rozkład odpowiedzi w zadaniach zamkniętych – wersja B

Numer zadania	Odpowiedź A	Odpowiedź B	Odpowiedź C	Odpowiedź D	Brak odpowiedzi
1	3,1	75,1	7,0	14,8	0,1
2	84,4	2,0	7,3	6,2	0,2
3	1,9	8,2	44,8	44,9	0,2
4	5,3	80,7	7,7	6,2	0,2
5	70,2	13,6	6,6	9,4	0,2
6	17,6	44,2	15,7	22,1	0,3
7	5,0	82,8	3,4	8,7	0,2
8	4,1	53,9	25,2	16,5	0,3
9	11,6	7,3	63,1	17,8	0,3
10	7,9	3,1	80,6	8,2	0,3
11	22,4	8,1	6,4	62,9	0,3
12	6,8	4,5	86,2	2,4	0,2
13	22,8	11,8	8,3	56,9	0,3
14	32,6	18,2	34,0	14,9	0,4
15	39,9	28,4	16,6	14,5	0,7
16	30,8	10,3	8,8	49,5	0,6
17	9,9	23,2	48,0	18,0	0,9
18	9,1	58,0	25,0	7,5	0,5
19	18,3	24,5	45,8	10,6	0,8
20	21,9	9,0	16,5	52,0	0,7

Uwaga: szarym kolorem wyróżniono odpowiedzi poprawne.

Tabela 14. Procentowy rozkład punktów za zadania otwarte

Liczba punktów		0	1	2	3	4	5	6	7
Zadanie 21.	I	35,3	4,5	14,1	13,2	32,9			
Zadanie 22.	I	35,0	65,0						
Zadanie 23.	I	62,8	11,7	25,5					
Zadanie 24.	I	46,4	37,2	16,4					
Zadanie 25.	I	20,8	79,2						
	II	9,0	27,2	63,8					
	III	10,5	89,5						
	Suma	2,7	6,2	15,4	16,5	59,2			
Zadanie 26.	I	5,3	22,5	59,8	12,4				
	II	82,9	17,1						
	III	60,7	39,3						
	IV	49,0	51,0						
	V	62,9	37,1						
	Suma	4,6	10,7	20,7	21,8	18,7	13,5	5,9	4,1

V. Wykonanie przez uczniów zadań sprawdzianu

1. Wykonanie zadań w obszarach umiejętności a przedziały wyników uczniów

Przeciętny szóstoklasista najwyższe wyniki osiągnął za *korzystanie z informacji*, a najniższe za *wykorzystywanie wiedzy w praktyce*. W tabeli 15. pokazano, jak różna była łatwość zadań/czynności sprawdzających umiejętności szóstoklasistów w poszczególnych obszarach z podziałem na trzy przedziały wyników. Dla grupy uczniów, których ogólne wyniki sytuują się w przedziałach wyników niskich (pierwsze trzy staniny), prawie wszystkie zadania/czynności okazały się trudne, co szczególnie widać w *wykorzystywaniu wiedzy w praktyce*.

Tabela 15. Zróżnicowanie poziomu osiągnięć szóstoklasistów na sprawdzianie 2012

Przedział wyników ogólnych:	wyniki niskie (staniny 1.2.3.)	wyniki średnie (staniny 4.5.6.)	wyniki wysokie (staniny 7.8.9.)
Procent uczniów w okręgu	24,6	55,1	20,31
Umiejętność	Procent punktów uzyskanych za wykonanie zadań sprawdzianu		
Czytanie	40,1	64,4	83,0
Pisanie	37,6	58,0	77,1
Rozumowanie	26,8	51,2	79,8
Korzystanie z informacji	42,6	72,6	92,7
Wykorzystywanie wiedzy w praktyce	10,7	46,4	85,4
Ogółem	31,6	58,5	83,6

Uwaga: Szarym kolorem wyróżniono zadowalający poziom osiągnięć uczniów (70% punktów lub więcej).

Czytanie

Czytanie było badane dziesięcioma zadaniami zamkniętymi, odnoszącymi się do dwóch tekstów – do fragmentu książki popularnonaukowej dla dzieci o historii kina i specyfice sztuki filmowej oraz do poetyckiego opisu burzy we fragmencie wiersza Leopolda Staffa pt. *Martwa pogoda*. Przeciętny uczeń uzyskał za te zadania 62,2% punktów możliwych do uzyskania. W tabeli 16. pokazano, jak różna była ich łatwość w kolejnych przedziałach wyników na skali staninowej.

Tabela 16. Zadania sprawdzające czytanie – rozkład wyników na skali staninowej

Nr zad.	Sprawdzana czynność ucznia (z numerem standardu) Uczeń:	Maks. liczba pkt.	Średni wynik (w procentach) za zadanie/czynność w kolejnych staninach								
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
			0-9	10-12	13-16	17-20	21-25	26-29	30-32	33-35	36-40
1	wyszukuje informację w tekście (1.1)	1	38	50	65	73	79	82	86	89	93
2	porównuje informacje z różnych tekstów kultury (1.1)	1	37	60	72	82	89	93	96	98	99
3	wnioskuje na podstawie przesłanek w tekście (1.1)	1	15	18	22	32	44	58	70	82	92
5	odczytuje z kontekstu znaczenie użytego w tekście sformułowania (1.1)	1	23	33	46	62	75	85	92	97	99
6	na podstawie użytych środków stylistycznych odczytuje intencję autora (1.2)	1	9	12	16	19	23	29	37	47	65

7	wyszukuje informację w tekście (1.1)	1	44	58	71	82	88	94	97	99	100
11	rozpoznaje funkcję stylistyczną porównania (1.2)	1	33	40	49	58	67	75	82	89	94
12	rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu (1.2)	1	33	57	73	85	92	96	98	99	100
13	określa funkcję stylistyczną wyrazów dźwiękonaśladowczych (1.2)	1	11	17	31	45	63	80	90	96	99
14	odczytuje z kontekstu znaczenie wyrazu użytego w tekście (1.1)	1	13	16	20	23	28	34	42	53	70
Ogółem za czytanie		10	26	36	46	56	65	73	79	85	91

Uwaga: Szarym kolorem wyróżniono zadania łatwe i bardzo łatwe (70% punktów lub więcej).

Ogólnie czytanie okazało się łatwe jedynie dla uczniów, których wynik ogólny sytuuje się w czterech ostatnich staninach. Tym uczniom trudność sprawiły tylko dwa zadania – 6. i 14. Okazało się, że są to najtrudniejsze dla wszystkich zadania w całym teście.

Dla uczniów z niskim wynikami ogólnymi całe czytanie było trudne, a nawet bardzo trudne. Najlepiej poradzili sobie oni z zadaniem 7, w którym należało wyszukać informację w tekście, ale i to zadanie, i pozostałe były dla nich bardziej lub mniej trudne. Nawet bardzo łatwe dla przeciętnego szóstoklasisty zadania 2., 7. czy 14. rozwiązał zaledwie co drugi lub nawet co trzeci uczeń spośród tych, których wynik ogólny sytuuje się w 1. lub 2. staninie.

Pisanie

Umiejętność pisania była sprawdzana dwoma zadaniami otwartymi. W zadaniu 25. trzeba było zredagować instrukcję, a w zadaniu 26. – napisać opowiadanie.

Przeciętny uczeń uzyskał za te zadania 56,9% punktów możliwych do uzyskania. W tabeli 17. pokazano, jak różna była ich łatwość w kolejnych przedziałach wyników na skali staninowej.

Tabela 17. Zadania sprawdzające pisanie – rozkład wyników na skali staninowej

Nr zad.	Sprawdzana czynność ucznia (z numerem standardu) Uczeń:	Maks. liczba pkt.	Średni wynik (w procentach) za zadanie/czynność w kolejnych staninach								
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
			0-9	10-12	13-16	17-20	21-25	26-29	30-32	33-35	36-40
25	II. pisze użyteczną instrukcję (przepis) sporządzenia napoju (2.1)	2	27	52	67	75	81	87	91	94	98
	III. pisze w funkcjonalnym stylu z dbałością o dobór słownictwa (2.3)	1	62	79	85	89	91	94	96	97	99
26	I. pisze opowiadanie na zadany temat (2.1)	3	31	43	50	56	61	66	70	75	86
	II. pisze w funkcjonalnym stylu z dbałością o dobór słownictwa (2.3)	1	1	2	5	9	15	21	30	42	68
	III. pisze poprawnie pod względem językowym (2.3)	1	2	7	16	28	40	52	64	77	89
	IV. pisze poprawnie pod względem ortograficznym (2.3)	1	7	16	28	41	52	65	78	87	96

V. pisze poprawnie pod względem interpunkcyjnym (2.3)	1	4	11	17	26	35	48	60	71	87
Ogółem za <i>pisanie</i>	10	22	35	44	51	58	65	72	79	89

Uwaga: Szarym kolorem wyróżniono zadania/czynności łatwe i bardzo łatwe (70% punktów lub więcej).

Ogółem *pisanie* było bardziej lub mniej trudne dla prawie 80% tegorocznych szóstoklasistów. Forma użytkowa – instrukcja okazała się dla wszystkich uczniów znacznie łatwiejsza niż zadanie 26. – twórcze opowiadanie. Tu najlepiej poradzili sobie z wymogami kryterium I (treść), a najgorzej z wymogami kryterium II (styl), których spełnienie było trudne nawet dla uczniów z wysokimi wynikami ogólnymi.

Większość uczniów miała trudności ze spełnieniem wymogów poprawnościowych dotyczących języka, ortografii i interpunkcji. Jednak największe problemy w tych aspektach *pisania*, świadczące o naprawdę znikomym stopniu opanowania umiejętności poprawnego posługiwania się językiem i poprawnego zapisu swoich wypowiedzi, ujawniły się w pracach uczniów z niskimi lub niżej średnimi wynikami ogólnymi (staniny 1.-4.). Nawet wśród uczniów, których wynik sprawdzianu mieści się w 5. lub 6. staninie tylko co drugi uzyskał punkty za kryteria poprawnościowe.

Rozumowanie

Rozumowanie było sprawdzane pięcioma zadaniami zamkniętymi i dwoma otwartymi. Przeciętny uczeń uzyskał w tym obszarze 51,0% możliwych do uzyskania punktów. W tabeli 18. pokazano, jak różna była łatwość poszczególnych zadań w kolejnych przedziałach skali staninowej.

Tabela 18. Zadania sprawdzające *rozumowanie* – rozkład wyników na skali staninowej

Nr zad.	Sprawdzana czynność ucznia (z numerem standardu) Uczeń:	Maks. liczba pkt.	Średni wynik (w procentach) za zadanie/czynność w kolejnych staninach								
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
			0-9	10-12	13-16	17-20	21-25	26-29	30-32	33-35	36-40
4	porządkuje chronologicznie zdarzenia (3.1)	1	33	54	68	79	86	90	94	95	98
16	wyznacza liczbę spełniającą warunki zadania (3.6)	1	16	20	27	36	50	64	77	87	96
17	nazywa państwa leżące nad Bałtykiem (3.6)	1	19	24	29	36	46	55	62	73	80
19	podaje średnicę koła spełniającego warunek określony w zadaniu (3.6)	1	16	20	26	33	43	56	68	82	91
20	wskazuje ilustrację graficzną sytuacji opisanej w zadaniu (3.5)	1	14	19	26	37	53	67	80	87	94
22	I. wskazuje osiemnastą część kwadratu (3.6)	1	8	17	32	54	73	89	94	98	100
24	I. ustala liczbę brył o wskazanej własności (3.6)	2	12	19	21	24	29	40	56	72	88
Ogółem za <i>rozumowanie</i>		8	16	24	31	40	51	63	73	83	92

Uwaga: Szarym kolorem wyróżniono zadania/czynności łatwe i bardzo łatwe (70% punktów lub więcej).

Ogółem *rozumowanie* było łatwe tylko dla uczniów, których ogólne wyniki sytuują się w trzech najwyższych staninach. Nieco większą trudność sprawiły tym uczniom trzy zadania – 17., 19. i 24.

Najłatwiejsze dla tegorocznych szóstoklasistów było zadanie 4., w którym należało chronologicznie uporządkować wydarzenia. Uczniowie otrzymali za to zadanie 81% punktów możliwych do uzyskania. Najtrudniejsze natomiast było zadanie wymagające ustalenia liczby brył o wskazanej własności (zadanie 24.) – zdający otrzymali za nie jedynie 35% punktów możliwych do uzyskania.

Dla zdających, których wyniki ogólne sytuują się w 1. staninie prócz najłatwiejszego zadania 4. wszystkie pozostałe były bardzo trudne.

Korzystanie z informacji

Korzystanie z informacji było sprawdzane trzema zadaniami zamkniętymi i jednym otwartym. Przeciętny uczeń uzyskał w tym obszarze 69,3% możliwych do uzyskania punktów. W tabeli 19. pokazano, jak różna była łatwość poszczególnych zadań w kolejnych przedziałach skali staninowej.

Tabela 19. Zadania sprawdzające *korzystanie z informacji* – rozkład wyników na skali staninowej

Nr zad.	Sprawdzana czynność ucznia (z numerem standardu) Uczeń:	Maks. liczba pkt.	Średni wynik (w procentach) za zadanie/czynność w kolejnych staninach								
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
			0-9	10-12	13-16	17-20	21-25	26-29	30-32	33-35	36-40
8	na podstawie informacji z oferty handlowej ustala minimalną liczbę uczestników wycieczki (4.1)	1	23	26	30	39	54	71	83	92	97
9	na podstawie informacji z oferty handlowej ustala warunki uzyskania najniższej ceny (4.1)	1	17	28	38	51	67	80	87	94	97
10	na podstawie informacji z oferty handlowej ustala cenę usługi (4.1)	1	31	45	64	78	89	94	96	98	99
25-I	I. wykorzystuje informacje z piktogramów (4.1)	1	26	54	70	78	83	88	92	95	99
Ogółem za <i>korzystanie z informacji</i>		4	24	38	50	62	73	83	90	95	98

Uwaga: Szarym kolorem wyróżniono zadania/czynności łatwe i bardzo łatwe (70% punktów lub więcej).

Ogółem *korzystanie z informacji* było łatwe dla uczniów, których ogólne wyniki sytuują się w pięciu najwyższych staninach. Nieco większą trudność sprawiły tym uczniom dwa zadania – 8. i 9.

Trzy zadania zamknięte, sprawdzające *korzystanie z informacji*, dotyczyły zamieszczonej w arkuszu oferty wycieczki jednodniowej. Wśród nich znalazły się zadania najłatwiejsze i najtrudniejsze w tym obszarze dla tegorocznych zdających. Najlepiej szóstoklasiści poradzi sobie z ustaleniem ceny usługi (81% poprawnych odpowiedzi), a najgorzej z ustaleniem minimalnej liczby uczestników wycieczki (niewiele ponad połowa poprawnych odpowiedzi).

Jedynie otwarte zadanie w tym obszarze (25-I) wymagało wykorzystania informacji z piktogramów – poradziło sobie z nim 79% zdających.

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce było sprawdzane dwoma zadaniami zamkniętymi i dwoma otwartymi. Przeciętny uczeń uzyskał w tym obszarze 45,6% możliwych do uzyskania punktów. W tabeli 20. pokazano, jak różna była łatwość poszczególnych zadań w kolejnych przedziałach skali staninowej.

Tabela 20. Zadania sprawdzające *wykorzystywanie wiedzy w praktyce* – rozkład wyników na skali staninowej

Nr zad.	Sprawdzana czynność ucznia (z numerem standardu) Uczeń:	Maks. liczba pkt.	Średni wynik (w procentach) za zadanie/czynność w kolejnych staninach								
			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
			0-9	10-12	13-16	17-20	21-25	26-29	30-32	33-35	36-40
15	oblicza czas trwania filmu (5.3)	1	10	11	14	23	36	55	70	82	92
18	wyznacza sumę długości odcinków (5.3)	1	21	25	30	42	58	77	88	93	98
21	I. wyznacza ceny towarów (5.3)	4	2	5	13	30	56	78	89	94	98
23	I. dzieli przedział czasu na równe części (5.3)	2	1	3	7	13	27	46	63	78	92
Ogółem za <i>wykorzystywanie wiedzy w praktyce</i>		8	5	8	14	26	47	67	80	88	96

Uwaga: Szarym kolorem wyróżniono zadania/czynności łatwe i bardzo łatwe (70% punktów lub więcej).

Ogółem *wykorzystywanie wiedzy w praktyce* było łatwe dla uczniów, których ogólne wyniki sytuują się w trzech najwyższych staninach. Nieco większą trudność sprawiło tym uczniom zadanie 23.

Najmniej problemów przysporzyło tegorocznym szóstoklasistom zadanie 18., polegające na wyznaczeniu sumy długości odcinków z wykorzystaniem obliczeń na ułamkach dziesiętnych. Poprawnie rozwiązało je 57% zdających. Natomiast najwięcej kłopotów mieli uczniowie z otwartym zadaniem krótkiej odpowiedzi (zadanie 23.) – wymagało ono podzielenia przedziału czasu na równe części. Zdający otrzymali za nie jedynie 31% możliwych do uzyskania punktów. Także nie ma kłopotów przysporzyło zdającym zadanie 15., w którym należało obliczyć czas trwania filmu – z obliczeniami w tym zadaniu poradziło sobie jedynie 40% zdających.

Warto zauważyć, że po raz kolejny zadania otwarte (21. i 23.) z tego obszaru okazały się wręcz nieosiągalne dla uczniów, których ogólny wynik sprawdzianu sytuuje się w trzech pierwszych staninach.

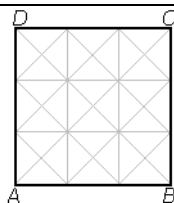
2. Omówienie wykonania wybranych zadań sprawdzianu

Otwarte zadania matematyczne

Spośród sześciu zadań otwartych, zamieszczonych w tegorocznym sprawdzianie, cztery sprawdzały umiejętności matematyczne. Zdający mogli uzyskać za nie maksymalnie 9 punktów. Zadania te badały umiejętności uczniów z dwóch obszarów: *rozumowanie* (zadania 22. i 24.) i *wykorzystywanie wiedzy w praktyce* (zadania 21. i 23.).

ZADANIE 22.

Treść:

22. Zamaluj $\frac{1}{18}$ kwadratu ABCD.

Wyniki pokazują, że było to najłatwiejsze zadanie dla tegorocznych szóstoklasistów. Maksymalnie mogli za nie otrzymać 1 punkt (taki wynik uzyskało 65% zdających). Rozkład punktów za zadanie przedstawia diagram 12.

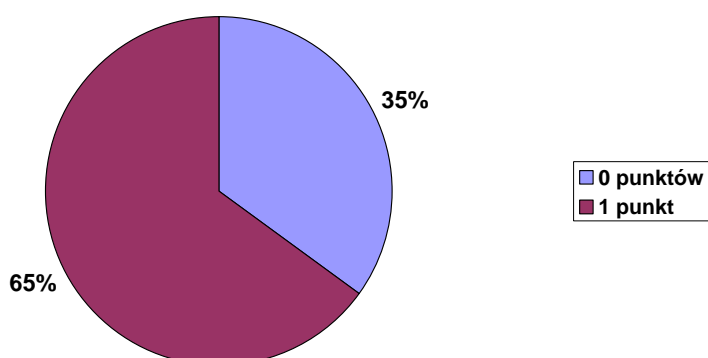
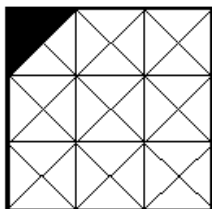

Diagram 12. Procentowy rozkład punktów za zadanie 22.

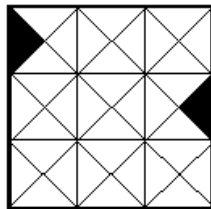
Zadanie sprawdzało rozumienie pojęcia ułamka zwykłego. Aby zamalować osiemnastą część kwadratu podzielonego na 36 jednakowych części, należało zauważyć, że $\frac{1}{18} = \frac{2}{36}$, a następnie zamalować dwie spośród 36 części, na jakie podzielony został kwadrat.

Wielu uczniów do rozwiązania zadania wykorzystało zaznaczony na rysunku podział kwadratu, inni samodzielnie dzielili figurę na 18 jednakowych części. Poprawne rozwiązania ilustrują przykłady od 1. do 8.

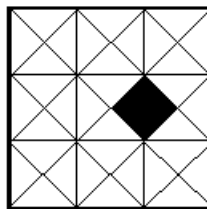
Przykład 1.

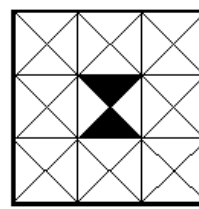
Przykład 2.

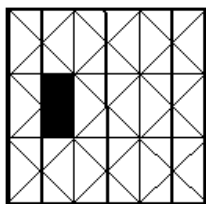
Przykład 3.

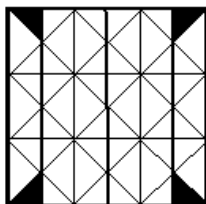
Przykład 4.

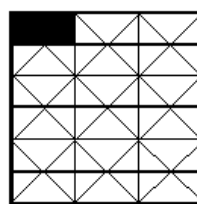
Przykład 5.

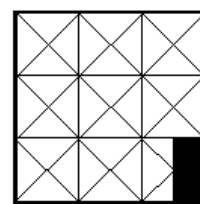
Przykład 6.

Przykład 7.

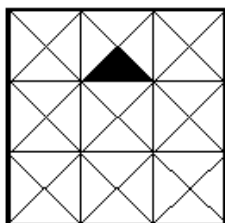

Przykład 8.

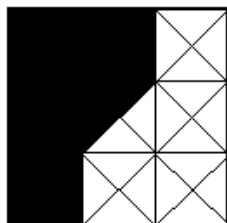

Wśród niepoprawnych rozwiązań najczęściej znaleźć można było prace, w których zamalowano $\frac{1}{36}$ albo $\frac{1}{9}$ część kwadratu. Rzadziej pojawiały się rysunki, na których zamalowano inną część kwadratu, np. $\frac{1}{9}$, $\frac{1}{3}$. Błędne rozwiązania tego zadania ilustrują przykłady od 9. do 12.

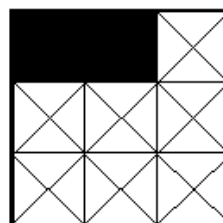
Przykład 9.

Przykład 10.

Przykład 11.

Przykład 12.

Choć zadanie wypadło najlepiej spośród wszystkich matematycznych otwartych, to uczniów, którzy nie potrafili zaznaczyć żądanej części figury, było wielu (35% zdających). Mniej więcej co trzeci szóstoklasista albo zamalował inną niż osiemnasta część kwadratu, albo nie zdążył „dojść” do tego zadania, albo nie potrafił go rozwiązać i „opuścić” je.

ZADANIE 21.

Treść:

21. Za 8 jednakowych zeszytów i 5 jednakowych długopisów Marek zapłacił 52 zł. Gdyby kupił o 3 długopisy więcej, to zapłaciłby 61,60 zł. Ile kosztuje jeden długopis, a ile jeden zeszyt?

Zadanie 21. było drugim co do łatwości dla tegorocznych szóstoklasistów. Maksymalnie można było za nie otrzymać 4 punkty. Uczniowie uzyskali za to zadanie 51% możliwych do zdobycia punktów, a maksymalny wynik osiągnął mniej więcej co trzeci zdający (32,9%). Rozkład punktów za zadanie przedstawia diagram 13.

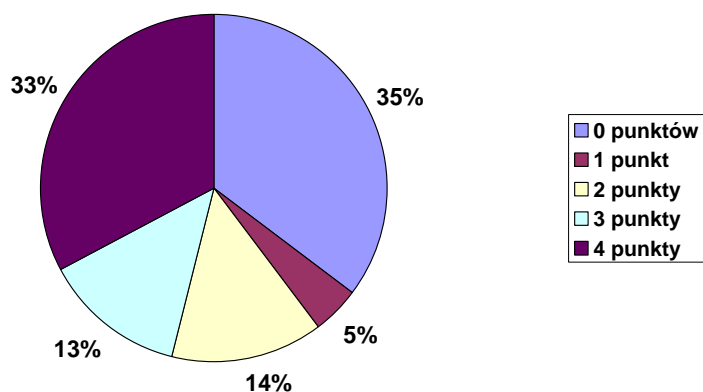

Diagram 13. Procentowy rozkład punktów za zadanie 21.

Zadanie wymagało samodzielnego opracowania strategii postępowania. Zrealizowanie kolejnych zaplanowanych kroków miało doprowadzić ucznia do obliczenia ceny jednostkowej dwóch produktów – długopisu i zeszytu. Pierwszym krokiem było zauważenie, że trzy długopisy kosztują 9,60 zł, a następnie obliczenie ceny jednostkowej tego produktu. Kolejnym krokiem było wyznaczenie ceny zeszytu. Do jej obliczenia najczęściej korzystano z kosztu 8 zeszytów i 5 długopisów (przykład 13.), znacznie rzadziej – 8 zeszytów i 8 długopisów (przykłady 14. i 15.).

Przykład 13.

$$61,60 - 52 = 9,60$$

$$9,60 : 3 = 3,20 - \text{cena 1 długopisu}$$

$$5 \cdot 3,20 = 16$$

$$52 - 16 = 36$$

$$36 : 8 = 4,50 - \text{cena 1 zeszytu}$$

Odpowiedź: Zeszyt kosztował 4,50 zł, a długopis 3,20 zł.

Przykład 14.

$$61,60 - 52 = 9,60$$

$$9,60 : 3 = 3,20$$

$$8 \cdot 3,20 = 25,60$$

$$61,60 - 25,60 = 36$$

$$36 : 8 = 4,50$$

Odpowiedź: Jeden zeszyt kosztował 4,50 zł, a jeden długopis 3,20 zł.

Przykład 15.

$$61,60 - 52 = 9,60$$

$$9,60 : 3 = 3,20$$

$$61,60 : 8 = 7,70 - \text{zeszyt + długopis}$$

$$7,70 - 3,20 = 4,50$$

Odpowiedź: długopis – 3,20 zł, zeszyt – 4,50 zł

Okolo 32% szóstoklasistów w rozwiązaniu tego zadania popełniło błędy, które skutkowały przyznaniem mniejszej niż maksymalna liczby punktów (od 1 punktu do 3 punktów). Najlichniesza grupa zdających myliła się w obliczeniach, najczęściej wykonując dzielenie ($36 : 8$ albo $61,60 : 8$). Nie brakowało także tych, którzy poprawnie rozwiązali jedynie fragment zadania, a dalszą jego część pomijali lub rozwiązywali błędnie. Tego typu rozwiązania ilustrują przykłady od 16. do 22.

Przykład 16.

$$61,60 - 52 = 9,60$$

$$9,60 : 3 = 3,30$$

$$8 \cdot 3,30 = 23,60$$

$$61,60 - 23,60 = 38$$

$$38 : 8 = 4,75$$

Odpowiedź: Zeszyt kosztował 4,75 zł, a długopis 3,30 zł.

Przykład 17.

$$61,60 - 52 = 9,60$$

$$9,60 : 3 = 3,20$$

$$61,60 : 8 = 7,60$$

$$7,60 - 3,20 = 4,40$$

Odpowiedź: Długopis kosztuje 3,20 zł, a zeszyt 4,40 zł.

Przykład 18.

$$61,60 - 52 = 9,60$$

$$9,60 : 3 = 3,20 \quad \text{– tyle kosztuje długopis}$$

$$5 \cdot 3,20 = 16$$

$$52 - 16 = 36$$

$$\begin{array}{r} \underline{4} \\ 36 : 8 \\ - 32 \\ \hline = 4 \end{array}$$

$36 : 8 = 4,40$ – tyle kosztuje zeszyt

Odpowiedź: Cena zeszytu to 4,40 zł, a cena długopisu to 3,20 zł.

Przykład 19.

$$61,60 - 52 = 8,60$$

$$8,60 : 3 = 2,86$$

Odpowiedź:

Przykład 20.

$$61,60 - 52 = 9,60 \text{ zł} \quad \leftarrow \text{cena 3 długopisów}$$

$$6 \text{ długopisów} = 55,60 \text{ zł}$$

$$55,60 - 9,00 = 46,00 \text{ zł} \quad \leftarrow \text{długopisy}$$

$$52 - 46 = 6 \text{ zł} \quad 6 \text{ zł} : 8 = 0,75 \text{ zł} \quad 46 : 5 = 9,2 \text{ zł}$$

jeden zeszyt

Odpowiedź: Jeden zeszyt kosztuje 0,75 zł, a jeden długopis 9,2 zł.

Przykład 21.

$$61,60 - 52 = 9,60$$

$$9,60 : 3 = 3,20$$

$$5 \cdot 3,20 = 16,00$$

$$61,60 - 16 = 45,60$$

$$45,60 : 8 = 5,70$$

Odpowiedź: Jeden zeszyt kosztował 5,70 zł, a jeden długopis 3,20 zł.

Przykład 22.

$$8x + 5y = 52$$

$$8x + 8y = 61,60$$

$$61,60 : 8 = 7,70 - \text{to cena zeszytu i długopisu}$$

Odpowiedź:

Około 35% zdających otrzymało za to zadanie 0 punktów. Wśród nich byli tacy, którzy w ogóle nie przedstawili rozwiązania oraz tacy, którzy podjęli taką próbę, ale była ona nieudana. Jedni przepisali z treści zadania jedynie dane, inni zapisali działania, które nie prowadziły do rozwiązania. Mimo że treść zadania przedstawia sytuację wziętą z codziennych doświadczeń, to wielu zdających nie potrafiło odczytać zależności pomiędzy podanymi informacjami. Niepoprawne rozwiązania zadania ilustrują przykłady od 23. do 25.

Przykład 23.

$$8 \text{ zeszytów} + 5 \text{ długopisów} = 52 \text{ zł}$$

Odpowiedź:

Przykład 24.

$$\begin{array}{r} 8 \cdot 5 = 40 \\ \underline{-40} \\ 12 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 52 \\ \underline{-40} \\ 12 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 61,60 \\ \underline{-52,00} \\ 9,60 \end{array}$$

Odpowiedź:

Przykład 25.

$$\begin{array}{r} 61,60 \text{ zł} \\ \underline{-52 \text{ zł}} \\ 8,60 \text{ zł} \end{array} \qquad \begin{array}{r} 8 - 5 = 3 \\ 8,60 \text{ zł} - 3 = 5,60 \text{ zł} \end{array} \qquad \begin{array}{r} \underline{3,3} \\ 5,60 : 2 \\ \underline{-6,6} \\ == \end{array}$$

Odpowiedź: Jeden zeszyt kosztuje 3,3 zł, a zeszyt 3,3 zł.

ZADANIE 24.

Treść:

24. Dwie sąsiednie ściany drewnianego klocka w kształcie sześcianu pomalowano na zielono, a pozostałe na żółto. Następnie klocek ten rozcięto na osiem jednakowych małych sześcianów.

Odpowiedz na pytania.

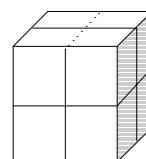
Ile małych sześcianów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź:

Ile małych sześcianów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź:

Rysunek do zadania 24.

Za poprawne odpowiedzi na dwa pytania postawione w tym zadaniu uczniowie mogli maksymalnie otrzymać 2 punkty (po jednym za każdą odpowiedź). Zdający uzyskali za to zadanie 35% możliwych do zdobycia punktów, a maksymalny wynik osiągnął mniej więcej co szósty zdający (16,4%). Rozkład punktów za zadanie przedstawia diagram 14.

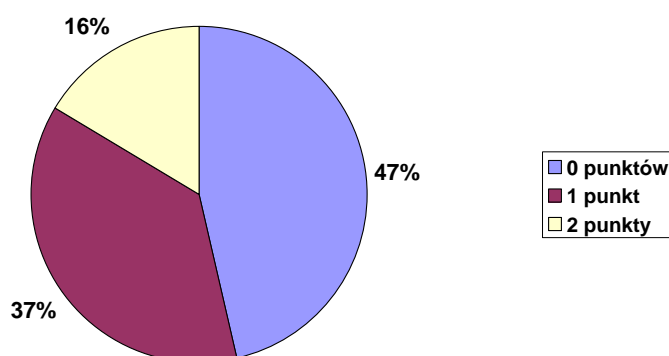

Diagram 14. Procentowy rozkład punktów za zadanie 24.

Zadanie sprawdzało umiejętność rozpoznawania charakterystycznych cech i własności figur. Uczeń musiał wyobrazić sobie sytuację opisaną w treści zadania i ustalić liczbę brył o wskazanej własności. Rysunek, znajdujący się obok treści, przedstawiał model sześcianu z zaznaczonymi liniami podziału na osiem małych sześcianów. Miał on pomóc zdającym w rozwiązaniu zadania 24., jednak niewielu z nich skorzystało z tej pomocy. Poprawne rozwiązania zadania ilustrują przykłady od 26. do 28.

Przykład 26.

Ile małych sześcianów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź: Tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono mają cztery małe sześciany.

Ile małych sześcianów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź: Trzy ściany pomalowane na żółto mają dwa małe sześciany.

Przykład 27.

Ile małych sześcianów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź: 4 sześcianiki

Ile małych sześcianów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź: 2 sześcianiki

Przykład 28.

Ile małych sześcianów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź: 4

Ile małych sześcianów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź: 2

Prawie 40% zdających poprawnie odpowiedziało tylko na jedno pytanie, w związku z tym otrzymało 1 punkt za całe zadanie. Pierwsze pytanie przysporzyło uczniom znacznie mniej kłopotów niż drugie. W wielu niepoprawnych odpowiedziach liczba sześcianów o wskazanych własnościach była większa niż osiem, a przecież w treści zadania znajdowała się informacja, że klocek rozcięto na osiem jednakowych małych sześcianów. Zabrakło zatem skonfrontowania otrzymanego wyniku z treścią zadania i refleksji nad jego realnością. Ilustracją częściowo poprawnych rozwiązań są przykłady od 29. do 31.

Przykład 29.

Ile małych sześciątów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź: 4

Ile małych sześciątów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź: 12

Przykład 30.

Ile małych sześciątów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź: 6 sześciątów

Ile małych sześciątów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź: 2 sześciaty

Przykład 31.

Ile małych sześciątów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź: Jedną ścianę mają tylko 4 sześciatniki.

Ile małych sześciątów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź: Trzy ściany ma 16 sześciatników.

Prawie połowa zdających otrzymała 0 punktów za całe zadanie. W wypowiedziach tych uczniów pojawiało się wiele sformułowań, które świadczą o nieuważnym czytaniu treści polecenia lub o jej niezrozumieniu. Ilustracją tego typu rozwiązań są przykłady od 32. do 34.

Przykład 32.

Ile małych sześciątów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź: Mały klocek ma 8 sześciątów pomalowanych na zielono.

Ile małych sześciątów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź: Mały klocek ma 12 ścian pomalowanych na żółto.

Przykład 33.

Ile małych sześciątów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź: Ma pomalowaną ścianę na zielono klocek prawy.

Ile małych sześciątów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź: Pomalowane na żółto są klocki sąsiednie.

Przykład 34.

Ile małych sześciątów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?

Odpowiedź: Jest 8 sześciątów pomalowanych na zielono.

Ile małych sześciątów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Odpowiedź: Jest 15 sześciątów pomalowanych na żółto.

ZADANIE 23.

Treść:

23. Skanowanie 25 stron trwało 15 minut. Ile sekund zajęło średnio skanowanie jednej strony?

Wyniki pokazują, że zadanie to było najtrudniejsze dla tegorocznych szóstoklasistów. Maksymalnie można było otrzymać za nie 2 punkty, a uczniowie uzyskali jedynie 31% możliwych do zdobycia punktów. Maksymalny wynik miało niewiele ponad 25% zdających, a zerowy ponad 60% szóstoklasistów. Rozkład punktów za zadanie przedstawia diagram 15.

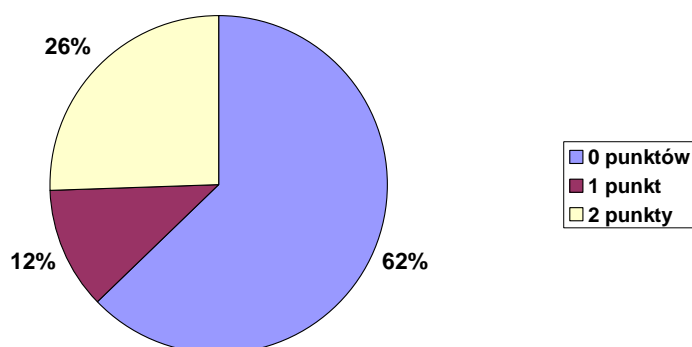

Diagram 15. Procentowy rozkład punktów za zadanie 23.

Mniej więcej co czwarty szóstoklasista sprostął wszystkim wymogom zadania – poprawnie obliczył czas skanowania jednej strony i wielkość tę wyraził w sekundach. Zdający najczęściej najpierw zamieniali czas wyrażony w minutach na sekundy, a następnie dzielili ten przedział na dwadzieścia pięć równych części (przykład 35.). Nieco rzadziej pojawiały się rozwiązania, w których czas wyrażony w minutach uczniowie dzielili na dwadzieścia pięć równych przedziałów, a następnie tę wielkość wyrażali w sekundach (przykłady 36., 37.). Rzadko można było spotkać inne realizacje (przykłady 38., 39.).

Przykład 35.

$$\begin{array}{r}
 15 \text{ min} = 900 \text{ s} \\
 \begin{array}{r}
 \underline{36} \\
 900 : 25 \\
 - \underline{75} \\
 150 \\
 - \underline{150} \\
 \hline
 \hline
 \hline
 \end{array}
 \end{array}$$

Odpowiedź: Skanowanie jednej strony trwało średnio 36 sekund.

Przykład 36.

$$\begin{array}{l}
 15 \text{ min} : 25 = \frac{3}{5} \text{ min} \\
 \frac{3}{5} \text{ min} = 36 \text{ s}
 \end{array}$$

Odpowiedź: Skanowanie jednej strony trwało średnio 36 sekund.

Przykład 37.

$$15 \text{ min} : 25 = 0,6 \text{ min} = 36 \text{ s}$$

Odpowiedź: Skanowanie jednej strony zajęło średnio 36 s.

Przykład 38.

25 stron – 15 min

100 stron – 60 min

$$1 \text{ strona} - 0,60 \text{ min} = \frac{6}{10} \text{ min} = \frac{36}{60} \text{ min} = 36 \text{ s}$$

Odpowiedź: Średnio skanowanie jednej strony zajęło 36 sekund.

Przykład 39.

25 stron – 15 min /:5

5 stron – 3 min = 180 sekund /:5

1 strona – 36 sekund

Odpowiedź: 36 sekund.

Mniej więcej co ósmy zdający (ok. 12%) otrzymał za rozwiązanie tego zadania 1 punkt, czyli zaprezentował niepełne rozwiązanie – albo poprawnie obliczył dwudziestą piątą część przedziału czasu, albo bezbłędnie zamienił odpowiednią liczbę minut na sekundy. Tego typu rozwiązania ilustrują przykłady od 40. do 42.

Przykład 40.

15 min = 800 s

800 : 25 = 32 s

Odpowiedź: Skanowanie jednej strony zajęło średnio 32 sekundy.

Przykład 41.

15 : 25 = 0,6

0,6 min = 6 sekund

Odpowiedź: Skanowanie jednej strony zajęło średnio 6 sekund.

Przykład 42.

$$15 : 25 = \frac{3}{4}$$

$$\frac{3}{4} \text{ min} = 45 \text{ s}$$

Odpowiedź: Skanowanie jednej strony zajęło 45 sekund.

Ponad 60% szóstoklasistów otrzymało 0 punktów za to zadanie. Wielu uczniów nie miało pomysłu na jego rozwiązanie. Wśród tych, którzy podjęli próbę zmierzenia się z nim, najczęstszym błędem było wyznaczenie liczby stron skanowanych w ciągu jednej minuty i potraktowanie tej wielkości jako czasu skanowania jednej strony (przykład 43.). Wiele prac zawierało także błędy rachunkowe, w wielu uczniowie niepoprawnie zamieniali jednostki czasu (przykład 44.).

Przykład 43.

$$25 : 15 = 1 \frac{10}{15}$$

$$1 \frac{10}{15} \text{ min} = 100 \text{ s}$$

Odpowiedź: Skanowanie jednej strony zajęło średnio 100 sekund.

Przykład 44.

25 stron – 15 min

1 strona – x min

0,40

15 : 25

- 5

100

- 100

===

Odpowiedź: Skanowanie jednej strony zajęło średnio 40 sekund.

Matematyczne zadania otwarte poruszały różnorodną tematykę i miały różny stopień trudności. Jedno z zadań dotyczyło obliczeń pieniężnych, inne czasowych, jeszcze inne sprawdzało rozumienie pojęcia ułamka zwykłego, a ostatnie odwoływało do wyobraźni przestrzennej. Jak poradzili sobie z zadaniami otwartymi tegorocznymi szóstoklasiści pokazuje diagram 16.

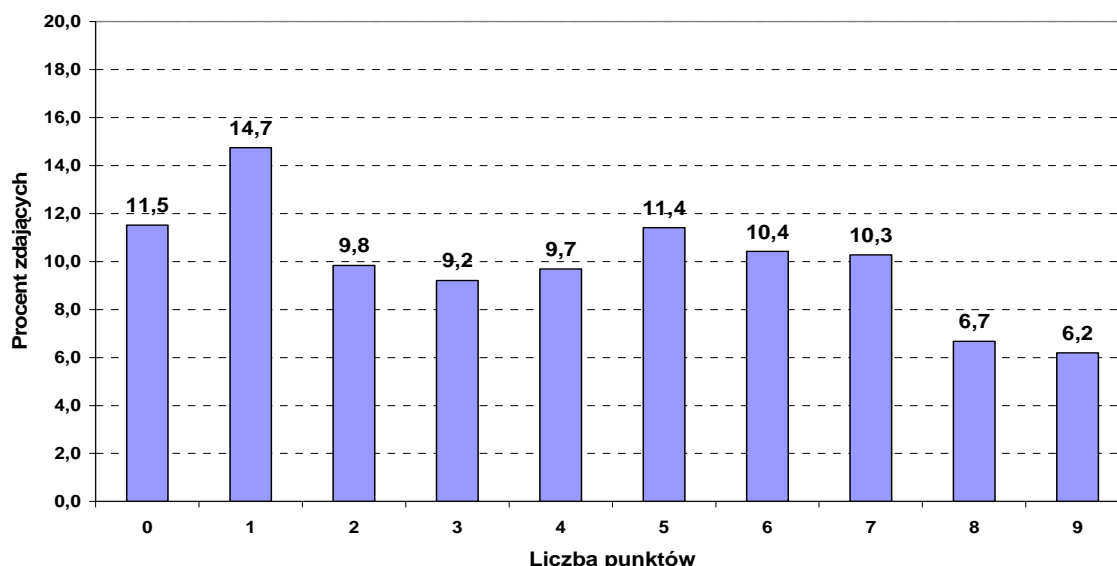

Diagram 16. Procentowy rozkład wyników za matematyczne zadania otwarte

Z wykresu można wyczytać różne informacje. Między innymi taką, że uczniów, którzy uzyskali maksymalną liczbę punktów, jest prawie dwa razy mniej niż tych, którzy otrzymali 0 punktów. Można również wyczytać, że mniej więcej co ósmy uczeń osiągnął najwyższy wynik (8 albo 9 punktów), natomiast mniej więcej co czwarty otrzymał albo 0 punktów, albo 1 punkt. Z pewnością tego typu zależności można by doszukać się znacznie więcej.

Niepokoje duża liczba uczniów z niskimi wynikami. Niepodejmowanie próby rozwiązania matematycznych zadań otwartych jest częstym zjawiskiem. Może ono wynikać z niezrozumienia treści zadania, z braku czasu na rozwiązanie albo z nieumiejętności zapisania tego, co pomyśli głowa. Często rozwiązania są niepełne. Czasami brakuje niewiele (np. jednego obliczenia), ale znacznie częściej braki są tak duże, że sprawdzający nie może doszukać się strategii obranej przez autora rozwiązania. Przyczyna takich uczniowskich porażek może tkwić w braku umiejętności powiązania różnych informacji i zapisania ich za pomocą symboli matematycznych tak, by

tworzyły spójną całość. Często w pracach pojawiają się różnorodne błędy – w stosowanych metodach, wykonywanych obliczeniach, ale i błędy nieuwagi, np.: polegające na niedoczytaniu wszystkich danych z treści zadania czy policzeniu czegoś poprawnie, a następnie do dalszej części rozwiązania wzięciu przypadkowej liczby.

Cieszy dość liczna grupa uczniów z wysokimi wynikami. Są to szóstoklasiści, którzy nie mają problemów z rozwiązywaniem zadań matematycznych. Niejednokrotnie podchodzą bardzo twórczo do zadanych problemów, a zaproponowane przez nich rozwiązania świadczą o wysokim potencjale autorów i gotowości do podejmowania nowych wyzwań.

Otwarte zadania polonistyczne

ZADANIE 25.

Rysunki do zadania 25.

1. 2. 3.

25. Na podstawie rysunków z opakowania czekolady w proszku napisz instrukcję przygotowania czekolady do picia.

Zadanie 25. miało łączną wartość 4 punktów, z czego 3 punkty przypadały za umiejętność *pisania*: 2 punkty przyznawano za zredagowanie użytecznej, zawierającej wszystkie niezbędne informacje instrukcji (kryterium II), a 1 punkt – za zachowanie jednorodności stylistycznej, czyli konsekwentne posługiwanie się wybranym rodzajem wypowiedzeń (kryterium III).

Przykłady:

Do filiżanki wsypać 8 łyżeczek czekolady w proszku. Zalać proszek 200ml gorącego mleka lub wody (90°C) i dobrze wymieszać.

1. *Wsypujemy do kubka 8 łyżeczek czekolady w proszku.*
 2. *Wlewamy do kubka 200 ml mleka albo wody w temperaturze 90°C.*
 3. *Energicznie mieszamy.*
- Napój gotowy. Smacznego!*

Przygotuj: 8 łyżeczek sproszkowanej czekolady i 200 ml mleka. Czekoladowy proszek wsyp do kubka i zalej mlekiem podgrzany do temperatury 90°C, a następnie wymieszaj, żeby nie było grudek. Jeśli nie masz lub nie lubisz mleka, możesz użyć wody.

Nie wszystkie instrukcje były precyzyjne, w pełni użyteczne i komunikatywne. Wyniki pokazują, że co trzeci uczeń gubił informacje z polecenia (rysunków) lub je „przeinaczał”. Najczęściej brakowało informacji o temperaturze wlewanego płynu i o jego objętości, często brakowało naczynia, w którym przygotowuje się napój (wszystkie czynności odbywały się „w próżni”) lub nie było wiadomo, co trzeba wsypać do filiżanki i co zalać. Czasami uczniowie zamieniali czekoladę do picia na inny napój, najczęściej kawę. Przystawienie kolejnych czynności lub pominięcie jednej z nich zdarzały się sporadycznie.

Przykłady:

Do filiżanki wsyp 8 łyżeczek. Nalej wody o temperaturze 90°C (lub mleka). Przez minutę mieszaj zawartość filiżanki.

Żeby zrobić czekoladę do picia, trzeba 8 łyżeczek proszku zalać wodą lub mlekiem, a później to pomieszać.

Do kubka wsyp 8 łyżeczek. Następnie wlej wodę i mleko. Potem dokładnie wymieszaj. Gotowe!

- 1. Wsyp 8 łyżeczek cukru do szklanki.*
- 2. Wlej mleka albo wody o temperaturze 90°C.*
- 3. Wymieszaj i napój gotowy.*

Weź kubek i łyżeczkę i wsyp 8 łyżeczek kawy. Wlej wodę i mleko (200 ml). Dobrze zamieszaj i pij.

- 1. Wsyp do filiżanki 8 łyżeczek czekolady w proszku.*
- 2. Wlej 200 ml mleka lub wody.*
- 3. Zagrzewaj mleko lub wodę do 90°C.*
- 4. Po zagrzaniu wlej mleko lub wodę do filiżanki i gotowe.*

Mimo tych usterek treściowych należy stwierdzić, że uczniowie radzą sobie dość dobrze z formą instrukcji. Swoje wypowiedzi zapisywali w punktach lub tekstem ciągłym, konsekwentnie posługując się wybranym rodzajem wypowiedzi. Najczęściej były to zdania z orzeczeniami w 2. osobie liczby pojedynczej w trybie rozkazującym lub równoważniki zdania z bezokolicznikami. Rzadsze były instrukcje w formie zdań oznajmujących z orzeczeniami w 1 osobie liczby mnogiej. Tylko co 10 uczniów nie spełnił wymogu jednorodności stylistycznej (składniowej) redagowanego tekstu.

Przykłady:

- 1. Wsyp 8 łyżeczek czekoladowego proszku do szklanki.*
- 2. Wlej 200 ml mleka albo wody o temperaturze 90°C.*
- 3. Mieszmamy i czekamy, aż czekolada ostygnie.*

Weź 8 łyżeczek sproszkowanej czekolady, potem wlej gorące mleko lub wodę – 200 ml, 90°C, a potem wymieszaj i wypić.

Komunikatywność instrukcji w dużej mierze zależała od sprawności językowej ucznia. Tak więc, chociaż poprawność językowa i ortografia nie podlegały w tym zadaniu odrębnej ocenie, trudno nie zauważyć, jak poważne problemy mieli niektórzy uczniowie w redakcji i zapisie tego prostego komunikatu.

Przykłady:

Na początek daj do filiżanki 8 łyżeczek czekolady do picia. Napój zalej mlekiem lub wodą 200 ml w 90°C. Na końcu wymieszujesz i jest gotowy.

Weź 8 łyżeczek i wlej mleka lub wody ma być 90°C. Potem pomieszaj i możesz już jeść.

Wyjmij czekoladę w proszku z opakowania. Do garczka daj 8 razy czekoladę i mleko lub wodą 200 ml gorące 90°C. Mieszaj, bo musi stygnąć.

Weź kubek i łyżeczkę i wsyp 8 łyżeczek. Wlej mleko lub wodę mleka ma być 200 ml i wsadzić do mikrofalówki 90°C. Wyciongnąć z mikrofalówki i łyżeczką pomieszać i będzie gotowe.

Wielu uczniów z własnej inicjatywy nadawało swoim instrukcjom tytuły. Oto przykłady :

Instrukcja przygotowania czekolady do picia

Jak przyrządzić pyszny czekoladowy napój?

Przepis na czekoladę do picia

Instrukcja: jak zrobić czekoladę?

Obok tych sensownych i poprawnych tytułów pojawiały się też inne, mniej sensowne, a czasem wręcz zaskakujące, np.:

Instrukcja czekolady

Jak przyrządzić czekoladę w proszku

Picie kawy

INSTRUKCJA OBSŁUGI CZEKOLADY W PROSZKU

Takie „tytułowe kwiatki” nie wpływały na ocenę zadania, ale dają wiele do myślenia: czy uczniowie tak tytułując swoje instrukcje rozumieli, o czym piszą i w jakim celu?

ZADANIE 26.

26. Napisz opowiadanie o tym, jak ktoś zrobił miłą niespodziankę swoim domownikom.
Twoja praca powinna zająć co najmniej połowę wyznaczonego miejsca.

Zadanie 26. sprawdzało umiejętność różnych aspektów *pisania* i miało łączną wartość 7 punktów. Za treść opowiadania uczeń mógł otrzymać 3 punkty, a za styl swojej wypowiedzi, poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną po 1 punkcie.

Chociaż szóstoklasiści w zdecydowanej większości (około 95% piszących) podejmowali temat i rozwijali swoje opowiadania do wymaganej objętości, co było warunkiem oceny kryteriów poprawnościowych i stylu wypowiedzi, wyniki za zadanie 26. są niskie. Maksymalną liczbę punktów otrzymało zaledwie 4,1% uczniów. Najczęstszym wynikiem za to zadanie (22% piszących) były 3 punkty z 7 możliwych.

W uczniowskich opowiadaniach miłe niespodzianki dotyczyły najczęściej zwykłych obowiązków domowych, takich jak przygotowanie posiłku lub wysprzątanie mieszkania pod nieobecność domowników. Częstym motywem było również zorganizowanie komuś urodzinowego przyjęcia albo dawanie bądź otrzymywanie prezentów z różnych okazji. Domownikami najczęściej są najbliżsi członkowie rodziny, ale również współlokatorzy, bliscy sąsiedzi, a nawet koledzy lub koleżanki.

Najłatwiejsze do spełnienia okazało się dla uczniów kryterium treści – uzyskali tu 60% punktów możliwych do zdobycia. Chociaż forma opowiadania i jego temat nie przysporzyły szóstoklasistom większych trudności, poziom prac uczniowskich był mocno zróżnicowany. Niewiele było opowiadań barwnych i dynamicznych o rozbudowanej fabule. 3 punkty za treść otrzymało niewiele ponad 12% piszących.

Przykład:

Kiedyś mój serdeczny kolega, Kuba, zrobił swojej rodzinie naprawdę wyjątkową niespodziankę. A było to tak:

Kubuś słynął ze swego lenistwa i niechęci do pracy. Gdy rodzice lub siostra prosili go o pomoc w domowych obowiązkach, wymawiał się jak mógł albo wręcz odmawiał.

Pewnego dnia w szkole na lekcji wychowawczej rozmawialiśmy o rodzinie. Pani poruszyła temat obowiązków i wtedy cała klasa, przekrzykując się zaczęła się chwalić, czym zajmują się w domu i jak pomagają swoim rodzicom. Cała klasa, wszyscy. Wszyscy oprócz Kuby. Tyl-

ko on siedział cicho i nic nie mówił. Gdy lekcja się skończyła, bez słowa spakował się i wybiegł ze szkoły prosto do domu.

W domu, zamiast jak zwykle usiąść przed komputerem albo wyjść na podwórko, wyciągnął odkurzacz, ścierki, wiadro... i wziął się do roboty. Siostra miała zajęcia do wieczora, a rodzice mieli wrócić dopiero za trzy godziny. „Mam nadzieję, że zdążę” – pomyślał. Nie miał żadnego doświadczenia w robieniu porządków, więc namęczył się, napocił, ale zaciskał zęby i sprzątał dalej. Gdy nadszedł czas powrotu rodziców, Kuba właśnie kończył pracę.

Mama i tato wprost zaniemówili, tak byli zaskoczeni. W mieszkaniu wszystko lśniło! Mama miała łzy w oczach ze wzruszenia, a tato poklepał syna po plecach i powiedział:

- No, Kuba! To prawdziwa niespodzianka!

- A jaka miła!” – dodała mama.

Najczęściej uczniowskie opowiadania były niezbyt rozbudowane treściowo i często sprowadzały się tylko do wymienienia, czasami bardzo drobiazgowego, kolejnych wydarzeń prowadzących do zrobienia komuś miłej niespodzianki (2 punkty za treść otrzymało około 60% piszących).

Przykład:

Były urodziny mamy Tomka. Z tej okazji chłopiec postanowił zrobić dla niej coś miłego i wyjątkowego, coś czego się po nim nie spodziewała.

Korzystając z tego, że rodziców nie było w domu, zabrał się do sprzątnięcia. Pozamiatał, podkurzał, umył naczynia, pościelił łóżka, podlał kwiaty, umył okna, poukładał w szafach i nawet wykopał psa.

Kiedy już wszystko było posprzątnięte ruszył do kuchni. Zrobił pyszne naleśniki i ugotował kompot. Następnie nakrył stół obrusem i przygotował talerze. Kończył właśnie nakrywać do stołu, gdy w domu pojawili się rodzice.

Mama rozejrzała się po kuchni i po całym mieszkaniu, a potem podbiegła do Tomka, przytuliła go i powiedziała, że to najlepszy prezent, jaki kiedykolwiek dostała na urodziny.

Co piąty uczeń wydarzenia przedstawiał tylko w zarysie, otrzymując za treść 1 punkt.

Przykład:

Pewnego dnia moja koleżanka Patrycja zrobiła swoim rodzicom niespodziankę.

Gdy jej rodzice byli w pracy ona postanowiła przygotować dla nich kolację, bo wiedziała, że przyjdą zmęczeni. Przygotowała różne potrawy, ułożyła na stole talerze i sztuczce.

Gdy rodzice wrócili do domu byli bardzo zaskoczeni niespodzianką. A Patrycja cieszyła się, że sprawiła im przyjemność.

Niezwykle rzadko zdarzały się prace świadczące o niezrozumieniu tematu. Uczniowie zamiast o miłej niespodziance opowiadali o złośliwych żartach, wystraszeniu kogoś lub innych nie miłych wybrykach.

Przykład:

Kiedyś pewne dziecko zrobiło pewną małą niespodziankę swoim domownikom w prima Aprilis. A to było tak. Mamie schowało zabawkową mysz do klapka, tacie nalał mydła do fajki, siostrze zamienił lakier do paznokci na klej, bratu pomalował kamień na kolor piłki nożnej, wójkowi dał budzik do ucha, cioci dał pierdzącą poduszkę na fotel, dziadkowi dał kubek z wodą nad drzwiami a babci włożył zabawkowego pajęka do łóżka. Jaki ryk, jaki krzyk był w domu, a dziecko się tylko śmiało.

Wśród dość monottonnych, podobnych do siebie opowiadań zdarzały się też prace dowcipne, zgrabnie skomponowane, napisane sprawnie i „z pomysłem”:

Przykład:

Ktoś postanowił zrobić miłą niespodziankę swoim domownikom i zrobić obiad. Nie byłoby w tym nic dziwnego, gdyby nie fakt, że ten ktoś kompletnie nie potrafił gotować.

Ten ktoś nie przejmował się tym za bardzo. Ubrał fartuch, przygotował składniki i zabrał się za gotowanie obiadu. Szedł krok po kroku za przepisem, robiąc wszystko tak, jak napisano w instrukcji. Bardzo chciał zaskoczyć swoich domowników.

I wiecie co? UGOTOWAŁ! A jego rodzina oniemiała, kiedy zobaczyła na stole pyszne, zalane wrzółkiem zupki chińskie.

Obok narracji w trzeciej osobie uczniowie równie często stosowali narrację pierwszoosobową. Narratorem w tych pracach był zazwyczaj ten bohater, który przygotowywał niespodziankę.

Przykład:

Wstałem około ósmej rano. Jak codziennie wzięłem poranny prysznic, ubrałem się i zjadłem śniadanie. Wychodząc do pracy spojrzałem w kalendarz i okazało się, że dziś są urodziny Aliny, mojej żony.

Całą drogę myślałem, co jej kupić w prezencie.

Zwolniłem się z pracy wcześniej i poszedłem do cukierni kupić jakiś tort. Przy okazji zapytałem sprzedawczyni, co ona chciałaby dostać od męża na urodziny.

- Kwiaty. Piękne, czerwone róże – odpowiedziała po krótkim namyśle.

Czym prędzej pobiegłem do kwaciarni kupić bukiet róż dla żony. Potem biegnąc z tortem i kwiatami, modliłem się, żeby zdążyć do domu przed Aliną i wszystko przygotować.

Udało się! Żona po przyjeździe z pracy była i mile zaskoczona, i wzruszona. Cieszyła się bardzo i nie mogła oderwać oczu od pięknych róż stojących w wazonie.

- Ale zrobiłeś mi niespodziankę! Myślałam, że zapomnisz! – a po chwili dodała – pamiętaj, następnym razem wystarczy, że dasz mi buziaka i złożysz życzenia

Zdarzały się też, choć rzadziej, prace, w których historia była opowiedziana z pozycji osoby, do której niespodzianka była adresowana.

Przykład:

Był piękny lipcowy poranek. Słońce grzało, a przez otwarte okno słychać było śpiew ptaków, które zadomowiły się na rosnącym przy naszym domu świerku. Leżałam wygodnie wraz z moim mężem w łóżku i bardzo nie chciało mi się wstawać. „Mam dziś imieniny...” – przypominałam sobie.

Nagle w kuchni zaczęło się coś tłuc. Przestraszyłam się. Na szczęście nie miałam czego, gdyż po chwili do naszego pokoju weszła moja 9-letnia córeczka, trzymając w rękach tacę z pysznym śniadaniem. Zaśpiewała mi „Sto lat” i złożyła życzenia. A mąż podarował mi piękne róże. Nie spodziewałam się, że poranek będzie tak miły.

Podziękowałam moim domownikom i zaczęłam jeść z apetytem. Było przesmacznie i precudownie! Czułam się jak księżna z księciem i matką księżniczką u boku. Wtedy poczułam, że warto żyć dla takich chwil jak ta...

Bardzo trudne było dla uczniów spełnienie wymogów kryterium stylu. Oczekiwano, że autorzy opowiadań będą stosowali środki językowe w sposób celowy i zamierzony, że zróżnicowane słownictwo i składnia będą służyły dynamizowaniu akcji, ukazywaniu tła wydarzeń, stwarzaniu nastroju, budowaniu napięcia, wyrażaniu przeżyć, emocji bohaterów itp. Tym wymaganiom sprostało tylko 17% szóstoklasistów. Trudne do spełnienia były również wymogi kryteriów poprawnościowych. Za poprawność językową szóstoklasiści otrzymali zaledwie 39,3%, za ortografię – 51%, za interpunkcję – 37,1% punktów możliwych do uzyskania. Aby otrzymać punkty za te

kryteria uczeń mógł popełnić co najwyżej dwa błędy każdego rodzaju (językowe, ortograficzne i interpunkcyjne). Niestety w pracach uczniów tych błędów było znacznie więcej.

Przykład:

*W pewną niedzielę pewna osoba która miała na imię Marcin. Zrobił niespodziankę swoim domownikom gdy wszyscy wyszli on został po pewnym czasie wyszedł do sklepu po serpen-
tyny, wstążki, tort z napisem „Dla ulubionych domowników” i świeczki.*

*Gdy wrucił do domu zobaczył że wrucili, weszedł więc i powiedział ze muszę sobie kupić bu-
ty. Gdy domownicy poszli on wystroił cały dom w takiej prętkości że zajęło mu to 20 minut.*

Po godzinie domownicy wrucili a Marcin wyskoczył zza kanapy i powiedział

- Niespodzianka

I tak oto w ten sposób Marcin obchodził rocznicę wprowadzki.

W tekstach uczniowskich nagminne są powtórzenia, razi nadużywanie zaimków.

Przykłady:

Pewnego razu w pewnym miejscu miała miejsce niespodziewana niespodzianka.

Kiedyś na moim podwórku byłem z moim kolegą Kacprem na boisku.

Bardzo często dzieci używają słów w niewłaściwym znaczeniu lub niewłaściwych połączeń wyrazowych (*moją rodzinę dopadło szczęście*). Szczególnie razi swoista „moda” na używanie słów o pejoratywnym znaczeniu w odniesieniu do pozytywnych przeżyć i emocji, np. *mama była strasznie szczęśliwa, okropnie się ucieszyłam, byłam w szoku* (o radości).

Sporo jest błędów gramatycznych: fleksyjnych i składniowych (*Zrobiłem im tą niespo-
dziankę. Poszedłem do sklepu. Kupiłem tort. Ja i moi rodzice byli bardzo zadowoleni*). Problemy ze składnią bardzo często były związane z wyznaczaniem granicy zdania.

Przykłady:

Gdy moja siostra weszła do domu. Nie wiedziała co ma powiedzieć.

Po chwili weszli zrobiliśmy im dużą niespodziankę to był ich najszczęśliwszy dzień w życiu.

*Tata zabrał nas nad odrę i zrobił wspaniały piknik i rozpałił duże ognisko. Było bardzo fajnie
i śmiesznie bardzo dobrze się bawiłem i moja rodzina też mamy nadzieję że tata robi nam
jeszcze kiedyś taką miłą niespodziankę*

Nieznajomość składni powodowała bardzo liczne błędy interpunkcyjne. W zapisie opowia-
dań brakowało przecinków oddzielających zdania składowe w zdaniu złożonym (najczęstszy
błąd), kropek zamykających zdania, dwukropków, a nawet przecinków w zdaniach pojedynczych.

Przykłady:

Pewnego dnia ja moja mama ojczym i siostra poszliśmy na spacer

Rodzice zobaczą jak bardzo ich kocham.

*Kiedy jej rodzice wrócili poczuli piękny zapach i zapytali się Justyny co tak pięknie pachnie
ona odpowiedziała chodźcie do pokoju i zobaczycie.*

Co drugi uczeń w tekście zajmującym około pół strony formatu A-4 popełnił więcej niż dwa błędy ortograficzne. Najczęściej uczniowie gubili nosowość samogłosek *q* i *ę* (np. *niespodzianke, choinke, babcie, zaczęła, usmiechnoł*) oraz naruszali zasady pisowni *u, ó, ź, rz* (np. *puźniej, pokłu-
ciłam się, wieczur, łuzko użądzić, lerzało, usmarzyliśmy, sprzątanie*) i pisowni *nie* z osobowymi formami czasowników (np. *niewiedziałem, niemieliśmy*).

Podsumowując analizę uczniowskich opowiadań, można stwierdzić, że szóstoklasiści nieźle poradzi sobie z pisaniem na określony temat i w określonej formie. Niestety w większości ich prac widoczne jest – postępujące w stosunku do lat poprzednich – ubożenie słownictwa uczniów i zacieranie się granicy między słowem pisanym a mówionym. Zwraca też uwagę coraz mniejsza dbałość o czytelność i estetykę zapisu.